

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

Diplomová práce

Bc. Dorota Smělková

Znaky jazzu v hudební tvorbě Stinga

Olomouc 2016

vedoucí práce: Mgr. Filip Krejčí, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Znaky jazzu v hudební tvorbě Stinga* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 17. 6. 2015

.....

Velmi děkuji Mgr. Filipovi Krejčímu, Ph.D., za vysoce odborné vedení práce, rady, vstřícné připomínky a přátelskou spolupráci. Dále děkuji Mgr. Ondřeji Juráskovi za nezištné poskytnutí jeho diplomových prací a Mgr. Adéle Hazuchové za jazykovou korekturu textu.

Obsah

Úvod	5
1 Životopis Gordona Sumnera a jeho spolupráce s jazzovými hudebníky	6
1.1 Raná fáze Stingovy kariéry	6
1.2 Osmdesátá léta a The Police	7
1.3 Stingova sólová dráha	10
2 Komerční úspěch a syntéza hudebních stylů	19
3 Sting a jazz	22
4 Sondy do Stingova hudebního materiálu nesoucího znaky jazzu	26
4.1 Harmonie	28
4.2 Chromatika	29
4.3 Pentatonika	30
4.4 Modální jazz	31
4.4.1 Cool jazz	33
4.5 Kinetika	35
4.5.1 Swing	35
4.5.2 Polyrytmie	37
4.5.3 „Kulhavé“ takty	37
4.6 Barva	39
4.6.1 Instrumentace	39
4.6.2 Vokální projev Stinga	41
4.7 Jazzová sóla a improvizace	42
4.8 Hudební formy	44
Závěr	46

Úvod

Hlavním cílem diplomové práce *Znaky jazzu v hudební tvorbě Stinga* je určit znaky jazzového hudebního stylu a popsat principy jazzové hudby ve skladatelské tvorbě a interpretační praxi Stinga a jeho doprovodných skupin.

Podnětem k výběru tématu se mi stal celoživotní zájem o Stinga a jeho hudební tvorbu. Od dětství mne tento umělec fascinuje svým hudebním umem a uměleckou všestranností. Sympatizuji však i s jeho profilací mimo hudební branži, angažuje se jako ekologický a politický aktivista, je skromně vystupujícím intelektuálem. Protože Sting na svých albech i koncertech zprostředkovává masám kontakt se špičkovými jazzovými hudebníky, je možné o něm uvažovat také jako o popularizátorovi jazzového hudebního stylu.

Z mnoha žánrů, které Sting syntetizuje, mám jako posluchač nejbližší právě k jazzu. Vzhledem k principům jazzové kompozice předpokládám, že většina skladeb je dohledatelná pouze jako audio-záznam a že jejich partitury neexistují. Absence tištěných notových podkladů bude zřejmě největším nedostatkem a problémem mého bádání.

Koncept diplomové práce je následující: v kapitole *Životopis Gordona Sumnera* uvedu nejdůležitější životopisná fakta Stinga. Zaměřím se zde zejména na vývoj jeho kariéry od počátků (v jazzových skupinách) až do současnosti, uvedu informace o nejvýznamnějších jazzových hudebnících z řad jeho spolupracovníků, kteří jej ovlivnili v tvůrčím procesu a formovali tak jeho specifický hudební rukopis. Kapitulu *Komerční úspěch a syntéza hudebních stylů* uvedu polemikou o vlivu principu syntézy hudebních stylů (mj. jazzu, rocku a popu) na Stingovu několik dekad trvající popularitu. Poté konkrétně popíšu všechny hudební žánry, z nichž Sting čerpá. Dále se v kapitole *Sting a jazz* pokusím vysvětlit, proč Sting není pravým jazzovým hudebníkem a proč jeho hudba (paradoxně) vykazuje tolik nápadných znaků jazzu.

Kapitolu *Sondy do Stingova hudebního materiálu nesoucího znaky jazzu* pojímám jako praktickou analýzu hudebního materiálu. Na konkrétních příkladech označím nejhojněji se vyskytující znaky jazzové hudby ve Stingově tvorbě. Kvůli rozsahu diplomové práce a umělcově obrovské pracovní produktivitě jsem se rozhodla analytické sondy aplikovat pouze na sólovou tvorbu po roce 1985, tedy na tvorbu vzniklou po rozpadu skupiny THE POLICE.

1 Životopis Gordona Sumnera a jeho spolupráce s jazzovými hudebníky

1.1 Raná fáze Stingovy kariéry

Gordon Matthew Sumner se narodil 2. prosince 1951 v malém městě Wallsend u Newcastleu-upon-Tyne, které leží v hrabství Durham na severovýchodě Velké Británie.¹ Pocházel z poměrně chudých poměrů ze čtyř dětí. Otec Ernie byl mlékař a matka Andrey kadeřnice. Rodinné prostředí v Summersově rodině nebylo příliš harmonické.²

Sting se začal věnovat hudbě na konci šedesátých let, ještě jako teenager. Od mládí inklinoval k jazzu, jeho hudební začátky jsou spojeny s jazzrockovými skupinami lokálního významu. Na začátku sedmdesátých let byl členem fusion-jazzové skupiny LAST EXIT. Místem jeho působení byly v šedesátých a sedmdesátých letech zejména jazzové kluby.³ Začínal jako baskytarista, v LAST EXIT už i zpíval a skládal vlastní hudbu.⁴ Přesto jak ve hře na baskytaru, tak později v komponování a hře na další nástroje (mandolínu, loutnu, saxofon, harmoniku aj.)⁵ byl naprostým samoukem. V pořadu Marka Ebena *Na plovárně* zmínil, že ho velice ovlivnila skupina THE BEATLES. Nemluvil jen o hudebním vlivu, ale i o impulzu stát se profesionálním hudebníkem: „*Myslím si, že spousta lidí z mé generace si říkala, že by to mohli také dokázat. Nebo se aspoň o to pokusit.*“⁶

Prošel si několika jinými zaměstnáními, než roce 1971 nastoupil na Warwick University, kde studoval učitelství angličtiny a hudební výchovy.⁷ Matka jeho sklon k humanitním vědám a hudbě docela podporovala, ze strany otce byl ale vyvíjen nátlak

¹ SADIE, Stanley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2. vyd. London: Grove, 2001, s. 31. ISBN 0-333-60800-3.

² GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>>.

³ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

⁴ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.sting.com/biography/index/>>.

⁵ BEZR, Ondřej. *Sting je tantrik, který už nic nemusí. Má hotovo* [online]. © 1999–2016, zveřejněno 8. 10. 2013 [cit. 10. 2. 2016]. Dostupné na: <http://xman.idnes.cz/sting-deska-the-last-ship-0hf-xman-styl.aspx?c=A131008_080157_xman-styl_fro>.

⁶ EBEN, Marek. Interview. In: *Na plovárně se Stingem*. TV, ČT 2, 25. 10. 2001, 00:00. Dostupné na: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-plovarne/20136816032-na-plovarne-se-stingem/>>.

⁷ GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>>.

studovat techniku a najít si „pořádnou práci“.⁸ Po ukončení vzdělání vyučoval dva roky na střední škole St Paul's First School angličtinu.⁹

Přezdívka „Sting“ byla mladému Gordonovi přisouzena starším kolegou v sedmnácti letech, když přišel na koncert ve žluto-černo-pruhovaném svetru. Protože vypadal jako čmelák, začalo se mu říkat Sting, což v angličtině znamená „žihadlo“ nebo také „bodnout“. Přezdívka se natolik ujala, že ji používají i členové jeho rodiny a Gordon byl prakticky překřtěn na Stinga.¹⁰

1.2 Osmdesátá léta a The Police

V roce 1976 se Sting oženil s herečkou Frances Tomelty,¹¹ zanechal učitelského povolání a přestěhoval se do Londýna, kde společně s bubeníkem Stewardem Copelantem založil rockovou skupinu THE POLICE. Ke dvěma hudebníkům se přidal ještě kytarista Henry Padovani a trio začalo hojně koncertovat, Padovaniho však záhy vystřídal virtuózní Andy Summers. Manažer Miles Copelant, Stewardův bratr, dopomohl skupině k nahrávací smlouvě.¹² Britské rockové zjevení si záhy podmanilo i Spojené státy americké (např. koncertem v kolébce punku – v klubu CBGB).

V souvislosti s touto skupinou bývá uváděno založení hudebního hnutí *new wave*.¹³ Do tzv. nové vlny patřily především punkové skupiny, které ale nedosahovaly tak vysokého stupně hudební kvality jako THE POLICE, jejímž frontmanem, zpěvákem, baskytaristou a hlavním skladatelem v jedné osobě byl právě Sting. K úspěchům skupiny bezpochyby přispěla také jeho vizáž. Sympatického charismatického blondáka vystavovali na odiv na obalech desek i ve videoklipech, jeho tvář byla výbornou obchodní značkou.

⁸ GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>>.

⁹ *Sting. (musician)* [online]. © 2016, poslední revize 12. 2. 2016 [cit. 31. 10. 2015]. Dostupné na: <[https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_\(musician\)#1985.E2.80.9389:_Solo_debut](https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_(musician)#1985.E2.80.9389:_Solo_debut)>.

¹⁰ BEZR, Ondřej. *Sting je tantrik, který už nic nemusí. Má hotovo* [online]. © 1999–2016, zveřejněno 8. 10. 2013 [cit. 10. 2. 2016]. Dostupné na: <http://xman.idnes.cz/sting-deska-the-last-ship-0hf/xman-styl.aspx?c=A131008_080157_xman-styl_fro>.

Sting.com [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.sting.com/biography/index/>>.

¹¹ *En.wikipedia.org* [online]. © 2016, zveřejněno 28. 12. 2015 [cit. 25. 2. 2016]. Dostupné na: <https://en.wikipedia.org/wiki/Frances_Tomelty>.

¹² *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.sting.com/biography/index/>>.

¹³ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 78. ISBN 80-85467-14-3.

Původně jazzový kytarista Andy Summers, vlastním jménem Andrew James Summers, narozený roku 1942 v Anglii,¹⁴ byl dalším členem kapely. Stejně jako Sting začínal svou hudební dráhu v menších jazzových kapelách a klubech. Ke konci šedesátých let působil i v britské rockové skupině SOFT MACHINE a před nástupem k THE POLICE uvažoval o členství v THE ROLLING STONES. Summers se stal v osmdesátých letech legendou. Vytvořil originální styl hry, který byl hojně napodobován a stal se paradigmatem mladších rockových kytaristů. Po rozpadu THE POLICE se věnoval sólové hře, skladbě a profesionálně i fotografování. V roce 2006 napsal úspěšnou autobiografii, jež se roku 2015 stala předlohou filmu *Can't Stand Losing You*.¹⁵

Steward Copeland, bubeník kapely THE POLICE, se narodil roku 1952 ve Virginii ve Spojených státech amerických. Protože byla jeho matka archeoložka a otec diplomat, žila rodina nějakou dobu v Egyptě. Později usídlili v Británii. Na rozdíl od dalších kolegů z THE POLICE pocházel Copeland z prominentních vrstev. V osmdesátých letech vystupoval pod pseudonymem Klark Kent. Hrával v prog-rockových skupinách, po rozpadu THE POLICE spolupracoval s Peterem Gabrielem. V roce 2002 se představil v nově obnovených THE DOORS. Je považován za jednoho z nejlepších bubeníků, virtuóza ve hře na hi-hat, komponuje také vážnou hudbu.¹⁶

Anglický gentleman a všestranný talent tíhnoucí k fusion jazzu Sting, jazzový kytarista a bývalý americký prog-rocker – toto složení muzikantů předesílá, že spojení jejich talentu a původu může vyplodit výjimečné věci.¹⁷ Slovník *Baker's Biographical Dictionary* označuje skupinu jako supertrio.¹⁸ Jejich hudba je zdařilou syntézou mnoha žánrů. Vynalezli vlastní značku melodického energického rocku ovlivněného především popem, jazzem, reggae a world music.

Stingův letitý přítel, spolupracovník a „dvorní“ kytarista z období jeho sólové dráhy Dominic Miller říká: „*The Police, mimochodem podle mě ohromná kapela, se zrodila zrovna v době, kdy byl v kurzu hlavně punk, a co Sting chytře udělal, je to, že použil ten punkový*

¹⁴ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 650. ISBN 0-02-865801-9.

¹⁵ *Andy Summers – BIO*. [online]. © 2006–2015 [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://andysummers.com/writing/bio/>>.

¹⁶ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 650. ISBN 0-02-865801-9.

PUKAS, Anna. *I wish I'd been nicer To Sting: Steward Copeland talks about life after The Police*. [online]. © 2016, zveřejněno 27. 6. 2014 [cit. 1. 3. 2016]. Dostupné na: <<http://www.express.co.uk/celebrity-news/478413/Stewart-Copeland-talks-about-life-after-The-Police>>.

¹⁷ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.sting.com/biography/index/>>.

¹⁸ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 650. ISBN 0-02-865801-9.

postoj a spojil jej s jazzem, klasickou hudbou, dokonce s reggae, vznikla tak nová fúze naprosto odlišných stylů s nápaditými texty, proto se lidé ztotožňují s jeho hudbou, jak s *The Police*, tak s jeho sólovou kariérou.“¹⁹

První album *Outlandos d'Amor* bylo vydáno roku 1978 (vydavatelství A&M).²⁰ S hitem *Roxanne* skupina dosáhla neuvěřitelné popularity. V této písni se hned první slovo (tedy „Roxanne“) stalo díky Stingově charakteristicky nakřáplé barvě hlasu leitmotivem světové rockové hudby.²¹ Další hit z této desky *Can't Stand Losing You* je stejně jako *Roxanne* laděn do reggae stylu. Druhé album *Regatta De Blanc* z roku 1979 (A&M) obsahovalo úspěšné písně *Message in a Bottle* a *Walking on the Moon* – hity stojící na vrcholu anglické hitparády. THE POLICE byla v té době nejoblíbenější britskou skupinou na ostrovech i ve světě a dosahovala popularity THE BEATLES. V anketě čtenářů časopisu *Melody Maker* za rok 1980 byl Sting zvolen devátým nejlepším zpěvákem v historii.²² Na počátku osmdesátých let si zajistili THE POLICE celosvětový úspěch vydáním alba *Ghost in the Machine* (A&M, 1981). Na výše zmíněném albu se objevil hit *Invisible Sun* reagující na konflikt v Severním Irsku. Jednalo se o období tzv. druhé britské invaze v letech 1982–83. Jejich poslední album *Synchronicity* (A&M, 1983) bylo kreací rozmanitých stylů a vyvrcholením osobitého rukopisu THE POLICE. Obsahovalo veleúspěšný popový standard *Every Breath You Take* či píseň *Tea in the Sahara*.²³

Během působení ve skupině THE POLICE se začal Sting prosazovat i u filmu. Jeho první filmovou rolí byl muzikálový snímek s hudbou THE WHO *Quadrophenia* (1978), dále *Radio On* (1980), *Artemis '81* (1981), *Secret Police – Man's Other Ball* (1981), *Brimstone And Treacle* (1982), který získal cenu Grammy a z kterého pochází Stingův první singl *Spread a Little Happiness*. Roku 1985 hrál ve sci-fi dramatu *Dune* a v roce 1985 ve filmech *The Bride* a *Plenty*. Cenu Grammy Sting získal ještě za dokumentárně-publicistický snímek o natáčení desky *Bring On The Night* (1987).²⁴ Ve stejné době psal hudbu k filmu *Crisp City*

¹⁹ JURÁSEK, Ondřej. VAJDÍK, Marek. *Dominic Miller – věčný student*. [online]. © 2013, zveřejněno 12/2011 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Dominic-Miller-vecny-student~25~cervenec~2012/>>.

²⁰ SADIE, Stanley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2. vyd. London: Grove, 2001, s. 31. ISBN 0-333-60800-3.

²¹ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

²² POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 150–153. ISBN 80-85467-14-3.

²³ SADIE, Stanley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2. vyd. London: Grove, 2001, s. 31. ISBN 0-333-60800-3.

²⁴ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 140. ISBN 80-85467-14-3.

a hrál ve filmech *Stormy Monday* a *Julia Julia*. *Stormy Monday* se natáčel v jeho rodišti, Newcastleu. Sting zde hrál v podstatě sebe sama – jazzového kontrabasistu.

THE POLICE se oficiálně rozpadli až v roce 1986. Výtěžek posledního koncertu byl věnován hnutí Amnesty International.²⁵ Za rozpadem kapely stály i osobní spory nebo manželky členů.²⁶ Za dobu své existence vydalo trio celkem pět alb a obdrželo pět cen Grammy. Nejen Sting, ale i další členové THE POLICE pokračovali v hudební kariéře samostatně.²⁷ V roce 2003 se uskutečnil jejich comeback, zahráli na svém uvedení do Rokenrolové síně slávy.²⁸ Roku 2008 zorganizovali velkolepou Reunion Tour, jejíž závěrečný koncert se konal v newyorské Madison Square Garden.²⁹

1.3 Stingova sólová dráha

Už v první polovině osmdesátých let se Sting postupně začal zapojovat do jiných soukromých projektů. V roce 1982 vyšla k filmu *Brimstone And Treacle* (A&M) deska se Stingovým soundtrackem.³⁰ Svůj úspěch postavil jako sólista na základech hudebního stylu podobného THE POLICE, písním začal ale dodávat jakýsi jazzový podtón.³¹ Roku 1985 se podílel na tvorbě hitu *Money For Nothing* skupiny DIRE STRAITS a založil dobrovolnou jazzovou skupinu BLUE TURTLES BAND. Jejich album *Dream of the Blue Turtles* (1985, A&M) se dostalo na vrchol britské hitparády.³² Zakládajícími členy skupiny byli špičkoví jazzoví hudebníci Branford Marsalis (saxofon a dechové nástroje), Wynton Marsalis (trubka), Kenny Kirkland (klávesy), Omar Hakim (bicí), Darryl Jones (basová kytara), Dolette McDonald (zpěv) a Janice Pendarvis (zpěv).³³ Níže zmíněné veličiny jazzového světa krátce představím.

²⁵ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

²⁶ PUKAS, Anna. *I wish I'd been nicer To Sting: Steward Copeland talks about life after The Police*. [online]. © 2016, zveřejněno 27. 6. 2014 [cit. 1. 3. 2016]. Dostupné na: <<http://www.express.co.uk/celebrity-news/478413/Stewart-Copeland-talks-about-life-after-The-Police>>.

²⁷ SADIE, Stanley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2. vyd. London: Grove, 2001, s. 31. ISBN 0-333-60800-3.

²⁸ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

²⁹ *Thepolice.com* [online]. © 2016 [cit. 14. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.thepolice.com/tour/archive>>.

³⁰ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

³¹ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 650. ISBN 0-02-865801-9.

³² WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

³³ Ibid.

Saxofonista, jazzový skladatel a držitel několika cen Grammy Branford Marsalis se narodil roku 1960 v New Orleans do hudební rodiny. Všichni jeho sourozenci jsou špičkovými jazzovými interprety. Jako dítě se věnoval hře na klarinet. Spolupracoval mimo jiné s Milesem Davisem, se Stingem nahrával i v roce 1987. Byl zakladatelem a vedoucím skupiny BRANFORD MARSALIS QUARTET. V současnosti se Marsalis věnuje i klasické hudbě, koncertuje se symfonickým orchestrem a aranžuje pro saxofon díla vážné hudby.³⁴

Jeho o rok mladší bratr Wynton Marsalis (*1961) je americký trumpetista, skladatel a propagátor celého spektra jazzových žánrů od bebopu až po moderní jazz. Wynton Marsalis je pravděpodobně největší osobností z řad jazzových hudebníků, kteří se Stingem kdy pracovali. Je uměleckým ředitelem a hlavním spoluzakladatelem jazzové sekce Lincolnova centra.³⁵ W. Marsalis je držitelem několika cen Grammy a Pulitzerovy ceny. Je vynikajícím interpretem vážné hudby, komponuje. V rámci Lincolnova centra zaštiťuje a organizuje vzdělávací programy pro mladé talenty a děti a mládež.³⁶

Kenny Kirkland je jediným již nežijícím členem BLUE TURTLES BANDU. Narodil se roku 1955 v New Yorku. Studoval klasický klavír a v mládí se věnoval vážné hudbě. Když přešel k jazzu, spolupracoval s bratry Marsalisovými. V roce 1985 nastal zlom v kariérách všech aktérů, když Wynton Marsalis opustil Branfordovu kapelu, aby odjel na turné se Stingem. Kirkland Marsalise s vidinou stálého platu následoval a zůstal se Stingem neplánovaně více než deset let. Branford bývalé členy své kapely tvrdě odsoudil za to, že se „zahazují s popikářem“. Kirkland trpěl srdečními slabostmi, které kvůli nepřetržitému koncertování nekonzultoval s lékaři. Zemřel v roce 1998 na zástavu srdce.³⁷

Omar Hakim (*1959) je již pětatřicet let jedním z nejuznávanějších bubeníků jazzového a fusion-jazzového světa. Pohází z hudební rodiny, otec byl vynikajícím pozounistou. Vyprodukoval stovky nahrávek (i sólových), aranžuje, spolupracoval s interprety jako Madonna, Gil Evans, David Bowie, Miles Davis, DIRE STRAITS, Lionel Ritchie aj. V písni *I Burn For You* v dokumentu *Bring On The Night* předvedl své nejslavnější virtuózní sólo, které bylo kritiky označeno jako jedno z nejlepších zdokumentovaných sóla na

³⁴ *Branford Marsalis* [online]. © 2007–2016 [cit. 25. 2. 2016]. Dostupné na: <http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/J632800pg2?q=branford+marsalis&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit>.

³⁵ *Jazz at Lincoln Center* vzniklo roku 1996 a bylo zrovnoprávněno s dalšími tradičními oddíly – s Metropolitní operou, Newyorským baletem a symfonickým orchestrem. Zařazení jazzové sekce do *Lincoln Center* je historickým okamžikem v dějinách jazzu.

³⁶ *Wynton Marsalis. Biography*. [online]. © 2016 [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://wyntonmarsalis.org/about/bio>>.

³⁷ *Jazz.com* [online]. © 2016 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.jazz.com/encyclopedia/kirkland-kenny-kenneth-david>>.

bicí nástroje vůbec. Hakim je propagátorem vývoje elektronických bicích souprav a nástrojů, používá zejména soupravu tzv. *V-Drums* od firmy Roland.³⁸

Darryl Jones (*1961), rodák z Chicaga, je také známý pod pseudonymem „The Munch“. V dětství ho otec učil hrát na bicí, on však přešel na basovou kytaru. Jeho hudební začátky se pojí se skupinou Milese Davise a s Gilem Evansem. Spolupracoval s Madonnou, Ericem Claptonem či s THE ROLLING STONES (do roku 1993, kdy ho vystřídal Bill Wyman). Ke Stingovi se dostal díky Branfordu Marsalisovi. Je členem skupiny STONE RAIDERS.³⁹

Janice Pendarvis je americká R'n'B, popová, jazzová a rocková zpěvačka a vokalistka. Kromě Stinga spolupracovala např. s Davidem Bowiem nebo s THE ROLLING STONES. Vyučuje zpěv na bostonské *Berklee College of Music*, věnuje se dabingu. Hrála v dokumentárním filmu o Stingově sólové kariéře *Bring On The Night*.⁴⁰

13. července roku 1985 se uskutečnila masová humanitární kulturní akce *Live Aid* satelitně vysílaná do všech koutů světa. Výtěžek více než desetihodinového koncertu, na němž vystupovaly největší hvězdy dobové populární hudby, byl použit na pomoc hladovějícím v Etiopii. Cafourek a Poledňák označují za jeden z vrcholů akce právě Stingovo vystoupení. Repertoár byl zvolen příznačně, Sting zazpíval píseň *If You Love Somebody Set Them Free*.⁴¹ Akce probíhala na více místech (JFK Stadium ve Filadelfii, v Sydney, Moskvě...), Stinga se samozřejmě týkalo britské zázemí a zároveň hlavní stan akce – stadion Wembley v Londýně.⁴²

Koncertní dvojalbum *Bring On The Night* (1986, A&M) bylo oceněno Grammy a umístilo se na prvním místě anglické hitparády. Další deska na vrcholu hitparády byla *...Nothing Like The Sun* z roku 1987 (A&M). Podílelo se na ní mnoho významných umělců: Andy Summers (kytara), kytarista a zpěvák skupiny DIRE STRAITS Mark Knopfler (kytara), Eric Clapton (kytara) a další,⁴³ mezi nimi také významný jazzový bubeník a perkusionista

³⁸ *Drummerworld.com* [online]. © 1997 – 2014 [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné na: <http://www.drummerworld.com/drummers/Omar_Hakim.html>.

³⁹ PRATO, Greg. *Allmusic.com* [online]. © 2016 [cit. 28. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.allmusic.com/artist/darryl-jones-mn0000673903>>.

⁴⁰ *Janice Pendarvis. Biography* [online]. © 2013 [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.janicependarvis.com/bio.htm>>.

⁴¹ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 8–10. ISBN 80-85467-14-3.

⁴² *en.Wikipedia.org* [online]. © 2015 [cit. 31. 10. 2015]. Dostupné na: <[https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_\(musician\)#1985.E2.80.9389:_Solo_debut](https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_(musician)#1985.E2.80.9389:_Solo_debut)>.

⁴³ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

Manu Katché. Katché (*1958) je francouzský rodák s africkými kořeny, který se v polovině osmdesátých let proslavil, když začal spolupracovat s Peterem Gabrielem a následně Stingem.⁴⁴

V roce 1987 založil Sting vlastní hudební vydavatelství *Pangaea*.⁴⁵ Roku 1988 zrealizoval Bruce Springsteen charitativní stadiónové turné koncertů *Human Right's Now!*, jehož hvězdou byl i Sting.⁴⁶ 11. 9. 1988 koncertoval Sting v Praze. Byla to jedna z událostí, která předpovídala v tehdejší komunistickém ČSR blížící se revoluci.⁴⁷

Ve stejném roce vyšla alba *Sting & Vanessa Redgrave: Igor Stravinsky's The Soldier's Tale* (1988, Pangea) a *...Nada Como El Sol – Selecciones Especiales En Espanol Y Portugues* (1988, A&M), které obsahuje covery skladeb z desky z předchozího roku *Nothing Like The Sun* přepracované a stylizované do španělského a portugalského stylu.⁴⁸

Roku 1989 debutoval Sting na divadelních prknech na Broadwayi v roli Macheatha v představení režiséra Johna Dextera *The Threepenny Opera (Die Dreigroschenoper)* Kurta Weilla.⁴⁹ Nejen tato opera, ale i celá Weillova tvorba je inspirována jazzem, i když stojí na podkladu evropské klasické hudby.⁵⁰ Frank Rich z *New York Times* však okomentoval Stingovo jevištní umění, docela nelichotivě, takto: „*A plausible actor in the films 'Plenty' and 'Stormy Monday', Sting is a stiff onstage.*“⁵¹

Za doprovodu skupiny Dominica Muldowneyho, jejímiž členy tehdy byli např. Branford Marsalis či Kenny Kirkland, nazpíval Sting již před uvedením muzikálu na divadle největší Weillův hit *The Ballad Of Mack The Knife* z výše zmiňované opery. Deska s Weillovými písněmi *Lost in Stars* vyšla v roce 1984. Zpívali na ní kromě Stinga mj. rockový zpěvák a producent Todd Rundgren, Němka specializující se na Weillovu tvorbu Dagmar Krause, nebo americký šansoniér Tom Waits.⁵² Dominic Muldowney (*1952), vedoucí

⁴⁴ Allmusic. com [online]. © 2016 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.allmusic.com/artist/manu-katch%C3%A9-mn0000671787/biography>>.

⁴⁵ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ DOBŮŠKA, Lubomír. *Český jazz mezi tanky a klíči 1968–1989*. Praha: Torst, 2002, s. 125. ISBN 80-7215-167-3.

⁴⁸ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

⁴⁹ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

⁵⁰ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 92, 95. ISBN 80-85467-14-3.

⁵¹ RICH, Frank. *Review, 'Threepenny Opera' with Sting* [online]. © 2016, zveřejněno 6. 11. 1989 [cit. 17. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.nytimes.com/1989/11/06/theater/review-theater-threepenny-opera-with-sting.html?pagewanted=all>>.

⁵² SLABÝ, Zdeněk K. a SLABÝ, Petr. *Svět jiné hudby*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2002. 961 s. ISBN 80-7207-494-6.

doprovodné skupiny, je současným britským skladatelem oper, orchestrální a filmové hudby, obdivovatelem Brechtova díla, dirigentem a operním režisérem.⁵³

Stingův tenor se stal postupem času nejen hlasem rádiových hitů, ale i hlasem ekologické a politické činnosti a filantropie. Svou popularitu a vlivnost dodnes využívá k ušlechtilým účelům. Společně s tehdejší partnerkou Trudie⁵⁴ se stali v roce 1989 zakladateli nadace Rainforest Foundation. V New Yorku byl každoročně pořádán benefiční koncert, na kterém vystupovaly přední hvězdy světové populární hudby, pomocí kterého shromažďovali finanční prostředky pro zachování brazilských deštných pralesů.⁵⁵

Ke konci osmdesátých let prožíval Sting velkou osobní ztrátu, když během půl roku přišel o oba rodiče. Rodinné vztahy (zejména vztah s otcem) nebyly před jejich smrtí zcela urovnány, uznání se Stingovi od otce dostalo až na smrtelné posteli.⁵⁶ Po dobu zhruba tří let Sting pozastavil pracovní proces a prodělával tvůrčí krizi. Album *The Soul Cages* (A&M) z roku 1991, které vydal po krizovém období, je jeho osobní zpovědí, věnoval jej svému otci. Toto album zaznamenalo úspěch a oblibu nejen v Británii (první místo hitparády), ale i v USA.⁵⁷ Další deska *Sting & Claudio Abbado: Peter & Wolf* (1991, Deutsche Grammophon) obsahuje nahrávky Prokofjevových fantazií, Sting je zde v roli vypravěče. Posledním albem plodného roku je sada *Acoustic – Live In Newcastle* (1991, A&M).

Velké oblíbě se těšilo také album *Ten Summoner's Tales* z roku 1993 (A&M), opět bylo na první pozici anglické hitparády.⁵⁸ Hned několik hitů z alba se stalo evergreeny devadesátých let, např. *If I Ever Lose My Faith in You*, *Fields of Gold* nebo *Shape of My Heart*.⁵⁹

V roce 1993 byl vydán záznam koncertu z roku 1987 *Sting & Gil Evans: Last Concert* (1993, Jazz Door – P&J). Jazzový velikán Gil Evans (1912–1988), vlastním jménem Ian Ernest Gilmore Green, se narodil v Torontu. Byl vždy Stingovým idolem, spolupracovali

⁵³ *Fabermusic.com* [online]. © 2016 [cit. 1. 3. 2016]. Dostupné na:

<<http://www.fabermusic.com/composers/dominic-muldowney/biography>>.

⁵⁴ Manželství s Trudie Styler uzavřeli po desetiletém vztahu až roku 1992.

⁵⁵ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

⁵⁶ GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>>.

⁵⁷ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

spolu hned několikrát.⁶⁰ Evansův přínos jazzové hudbě je výrazný, jako aranžér ukazoval další možnosti vývoje jazzové hudby, byl inovátorem instrumentace, skládal, působil jako kapelník a klavírista převážně v New Yorku. Od konce čtyřicátých let hrával s Milesem Davisem v MILES DAVIS CAPITOL ORCHESTRA. Evans s Davisem položili základ nové jazzové odnože – cool jazzu.⁶¹ Evans do Davisovy skupiny dosadil tubu a dvě hony, čímž se mu podařilo docílit v jazzu dosud nevidané barevnosti zvuku.⁶² Jejich práce ale kupodivu neměla velké ohlasy a Evans pak pracoval i v televizi a rozhlase. Když se vrátil zpět k tvůrčí hudební práci, začal používat elektrické hudební nástroje, měl v oblibě větší orchestry, jeho kompoziční styl se rozvolnil, dával hudebníkům více volnosti v sólech. I v prokomponovaných skladbách nechával prostor jazzu vyniknout ve své nejhlubší podstatě – v improvizaci a spontaneitě.⁶³

Evans se narodil na začátku dvacátého století. Jestliže byl Sting přítomen u zrodu všech nonartificiálních hudebních stylů druhé poloviny dvacátého století, Evans se účastnil vzniku těch v první polovině. Signifikantní je pro oba hudebníky skutečnost, že se pohybovali v jazzovém světě, jsou běloši a samoukové.

Demolition Man – Mini CD (1993, A&M – Polygram) je deska se Stingovou autorskou hudbou k akčnímu filmu. Jedná se o šest písní převážně punkového a disco stylu. Na albu *Fields of Gold – Best Of '84 – '94* (1994, A&M – Polystar, komp.) se objevila singlová novinka *When We Dance*. V roce 1995 hrál Sting ve filmu *Groteska*.⁶⁴ Ve stejném roce nazpíval rockovou desku *Sting & Radio Actors: Nuclear Waste* (1995, Blueprint). *Mercury Falling* (1996, A&M – Polygram) je další rockové album s jazzovými prvky a doprovodem jazzových hudebníků (Davise Millera, Vinnieho Colaiuty, Kennyho Kirklanda a dalších). Objevuje se zde i gospelový sbor *The East London Gospel Choir*.⁶⁵ Rok 1997

⁶⁰ SADIE, Stanley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2. vyd. London: Grove, 2001, s. 31. ISBN 0-333-60800-3.

POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 95. ISBN 80-85467-14-3.

⁶¹ COOKE, Mervyn. *Kronika jazzu*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2016, s. 121. Universum. ISBN 978-80-242-5030-4.

⁶² WASSERBAUER, Igor a kol. *Jazzový slovník*. Bratislava: Štátné hudobné nakladateľstvo, 1966, s. 52.

⁶³ *Ibid.*, s. 65.

Gil Evans [online]. © 2007–2016 [cit. 3. 3. 2016]. Dostupné na:

<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/09103?q=gil+evans&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit>.

⁶⁴ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

⁶⁵ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 1. 6. 2016]. Dostupné na:

<<http://www.sting.com/discography/album/11/Albums>>.

přináší kompilace *Very Best Of Sting And The Police* (1997, A&M – Polygram, komp.)⁶⁶ a *Sting At The Movies* (1997). Album *Brand New Day* (1999, A&M) se singlem *Desert Rose* získalo dvě ceny Grammy. Následovalo *Brand New Day: The Remixes* (2000, A&M) a *...All This Time* (2001, A&M). Live album je záznam koncertu Stinga a jeho jazzové skupiny. Obsahuje i DVD.

V roce 2002 uspořádal Sting dobročinný koncert v Carnegie Hall věnovaný spolupředsedovi jejich organizace Hermanu Sandlerovi, který zahynul při útoku na World Trade Center v září 2001. Na koncertě účinkoval mimo jiné i Elton John, James Taylor, Jeff Beck či Patti LaBelle.⁶⁷

The Very Best Of Sting And The Police (2002, A&M) je druhou verzí stejnojmenné desky z roku 1997. *Sacred Love* (2003, A&M) je album vydané opět ve spolupráci s jazzovými hudebníky, kteří Stinga obklopují už léta. Hostuje zde též např. hráčka na sitár Anoushka Shankar, zazní i kastaněty, duduk a jiné etno-nástroje.

V roce 2005 sepsal Sting své paměti v autobiografické knize *Broken Music*, kterou věnoval památce svých rodičů.⁶⁸ V první dekádě milénia bylo vydáno několik dalších Stingových životopisných knih: *Demolition Man*, *A Sting in the Tale*, *Sting and I*, *Lyrics by – Sting* a *The Words and Music of Sting*.⁶⁹ Rok 2005 je i rokem vydání kompilačního CD Stingových filmových hitů *My Funny Valentine* (A&M). Stejnojmenná titulní píseň je přepracováním jazzového standardu z roku 1937, který v průběhu dvacátého století interpretovaly největší hvězdy jazzového světa (Miles Davis, Ella Fitzgerald, Frank Sinatra a další).

Song From The Labyrinth (2006, Deutsche Grammophon) představuje jistý zlom ve Stingově kariéře. Začal se zabývat hudbou renesanční éry, za doprovodu loutny nazpíval skladby Johna Dowlanda.⁷⁰ *If On A Winter's Night...* (2009, Deutsche Grammophon) je stylově „volným pokračováním“ předchozího alba a „odklonem“ od artificiální hudby. Album je kombinací historických období a žánrů, tentokrát to jsou pro Stinga méně obvyklé prvky

⁶⁶ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

⁶⁷ FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vyd. New York: Thomson Gale, s. 651. ISBN 0-02-865801-9.

⁶⁸ GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>>.

⁶⁹ *Sting. (musician)* [online]. © 2016, poslední revize 12. 2. 2016 [cit. 31. 10. 2015]. Dostupné na: <[https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_\(musician\)#1985.E2.80.9389: Solo_debut](https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_(musician)#1985.E2.80.9389: Solo_debut)>.

⁷⁰ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.sting.com/discography/album/346/Albums>>.

lidové anglické a skotské hudby, renesanční hudby Percella, středověké hudby, ale díky přítomnosti jazzových hudebníků do jisté míry i jazzu. „*Additional guests include an ensemble of three remarkable musicians from Northern England and Scotland: Kathryn Tickell (fiddle and Northumbrian pipes) Julian Sutton (melodeon) and Mary MacMaster (metal string Scottish harp), along with Daniel Hope (violin), Vincent Ségal (cello), Chris Botti and Ibrahim Maalouf, (trumpet), Cyro Baptista and Bijan Chemirani (percussion), the Webb Sisters (vocals) and Stile Antico (vocal ensemble).*“⁷¹ Album *Symphonicities* (2010, Deutsche Grammophon) je dovršením Stingovy „klasické“ éry. Výběr svých hitů (klasicky zaranžovaných) nahrál se symfonickým orchestrem.⁷²

S koncertním turné *Back to Bass Tour* k albu *25 Years*⁷³ (2011, A&M) koncertoval Sting dvakrát na území České republiky, v Praze a Ostravě. Kapela sestávala (již poněkoliakáté) z těchto jazzových hudebníků: kytarista Dominic Miller, bicista Vinnie Colaiuta, klávesista David Sancious a další.⁷⁴ Až na výjimky se tito hudebníci stali Stingovou stálou doprovodnou sestavou. Proto je níže krátce představím.

Vinnie (vlastním jménem Vincent P.) Colaiuta se narodil roku 1956 v Pensylvánii v USA. Hrál na mnoho jiných nástrojů, až si zvolil dráhu profesionálního bubeníka. V roce 1978 se proslavil se skupinou Franka Zappy. Neorientoval se na jeden hudební styl, jedná se o všestranného perkusionistu, který se zabývá jazzem, popem, rockem i metalem. Jako studiový hráč spolupracoval např. s Rayem Charlesem, Sergiem Mendesem, Leonardem Cohenem, Barbrou Streisand aj.⁷⁵

David Sancious (*1953) je afro-americký rodák z New Jersey, hráč na klávesové nástroje a kytaru. Jako dítě se učil hrát nejdříve na klavír, později i na akustickou kytaru. Působil v jazz- a R'n'B skupinách, až se setkal s Bruceem Springsteenem a založili vlastní sestavu. Po odchodu od Springsteena pak založil vlastní skupinu TONE. Od sedmdesátých let

⁷¹ *Sting.com* [online]. © 2016 [cit. 1. 6. 2016]. Dostupné na: <http://www.sting.com/discography/album/365/Albums>.

⁷² *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <http://www.sting.com/discography/album/319/Albums>.

⁷³ Podobné jako *25 Years* je kompilační CD *The Best Of 25 Years (2CD Version, US Version)* (2011, A&M), které ale neobsahuje DVD.

⁷⁴ JURÁSEK, Ondřej. „*Sting*“ a hudební syntéza jako charakteristický princip jeho sólové tvorby. Ostrava, 2014. Diplomová práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 26. Vedoucí práce Veronika Ševčíková.

⁷⁵ *Vinnie Colaiuta* [online]. © 2007–2016 [cit. 3. 3. 2016]. Dostupné na: http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/J540500?q=vinnie+colaiuta&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit.

je Sancious považován za jednoho z nejlepších jazzových klavíristů, je žadáným aranžérem a producentem. Spolupracoval např. s Peterem Gabrielem, Ericem Claptonem či Sealem.⁷⁶

V roce 2014 měl v Chicagu premiéru Stingův muzikál *The Last Ship*. Hudba k němu byla vydána těchto CD: *The Last Ship (super deluxe package, 2. disc deluxe vision, standard & vinyl editions)* (2013) a *The Last Ship (Original Broadway Cast Recording)* (2014).⁷⁷ Muzikál vznikl čtyři roky, reprízován byl i na Broadwayi. Inspirací a námětem byl Stingovi život loďařů v rodném městě,⁷⁸ děj se odehrává v docích, kam jako dítě chodíval s dědečkem.⁷⁹ Podobně jako u Kurta Weilla či George Gershwinu je toto dílo syntézou hudebního divadla, klasické a jazzové hudby.

Sting je neobyčejnou postavou světové hudební scény již několik desítek let. Pozice frontmana a zpěváka skupiny THE POLICE ho v sedmdesátých letech vynesla na nejvyšší vrchol popularity, z kterého dodnes nesešoupil. Je držitelem šestnácti ocenění Grammy, tří Brit Awards, Golden Globe a Emmy Award, několikrát byl nominován na Oscara. Kromě hudební kariéry skladatele, zpěváka a instrumentalisty se věnuje herectví, ochraně životního prostředí a lidských práv, rodině, zdravému životnímu stylu a józe.⁸⁰ Je zasloužilým otcem a dědečkem.⁸¹ Z prvního manželství má syna Josepha a dceru Fuschiu. Čtyři nejmladší děti, Mickeyho, Jaka, Coco a Giacoma, má z druhého manželství s Trudie Styler. Jejich spokojené soužití trvá již třicet let a je pravděpodobně nejdelším vztahem světového showbyznysu a světa rock'n'rollu vůbec.⁸²

⁷⁶ *Dauidsancious.com* [online]. © 2016 [cit. 24. 5. 2016]. Dostupné na: <http://www.dauidsancious.com/bio.html>.

⁷⁷ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <http://www.sting.com/discography/album/319/Albums>.

⁷⁸ GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2015]. Dostupné na: <http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>.

⁷⁹ BEZR, Ondřej. *Sting je tantrik, který už nic nemusí. Má hotovo* [online]. © 1999–2016, zveřejněno 8. 10. 2013 [cit. 10. 2. 2016]. Dostupné na: http://xman.idnes.cz/sting-deska-the-last-ship-0hf-xman-styl.aspx?c=A131008_080157_xman-styl_fro.

⁸⁰ *Ibid.*

⁸¹ ROBERTSON, Roxanne. *Milionářské dítě? Žádný med!. 100+1*. 2014, roč. 50, č. 15, s. 28. ISSN 0322-9629.

⁸² GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2015]. Dostupné na: <http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>.

2 Komerční úspěch a syntéza hudebních stylů

Komerční úspěch a celosvětová popularita, či nadčasově hodnotné umění a originalita – co převládá u Stinga? U mnohých pop-rockových hvězd osmdesátých let, jako byli Kate Bush, Paul McCartney, Phil Collins, THE CURE, DIRE STRAITS, Peter Gabriel, Madonna, U2, Stevie Wonder, Barbra Streisand, Bruce Springsteen, PINK FLOYD, Michael Jackson, THE ROLLING STONES a samozřejmě i u Stinga, se pojí popularita s vysokou kvalitou a nadčasovou uměleckou hodnotou.⁸³ V osmdesátých letech se Sting (jako např. Collins, Springsteen a další) viditelně povznesl nad nátlak módních trendů. Jeho sláva byla již natolik velká, že si mohl dovolit riskovat, přicházet s novinkami a vlastním názorem a zařadit do své tvorby osobité hudební prvky. Komerční úspěch posunul Stinga doslova do fáze, kdy si mohl být jist, že ať vyplodí cokoliv, bude mít odbyt. Stal se zcela nezávislým umělcem, který si mohl dovolit experimentovat.

Přední český muzikolog Ivan Poledňák v článku časopisu *Melodie* diskutoval s dalšími odborníky o tom, co je a není střední proud. Poledňák několikrát zmínil Stingovo jméno (překvapivě) jako představitele typicky středoproudého umělce, jehož kompoziční i interpretační talent dosahuje velmi vysokých kvalit. Sting je podle Poledňáka založením spíše rockový hudebník, který si ale uvědomuje, že aby jeho další tvorba byla pro posluchače zajímavá, je potřeba ji nějakým způsobem obohatit. *„Hudební syntéza jako historický fenomén představuje (nejen) pro nonartificiální hudbu stále jev aktuální. Její schopnost nespočívá pouze v možném přetváření výběru z ustálených vyjadřovacích prostředků, ale zejména v myšlení přesahujícím žánrové formy, jehož výsledkem může (ale nemusí) být zcela originální a svébytný umělecký tvar s absencí opozice vyplývající z hudební stratifikace.“*⁸⁴ Na konci osmdesátých let se Sting spojil s jazzovými hudebníky z BLUE TURTLES BANDU a založil něco jako vlastní proud. Darryl Jones, baskytarista této skupiny, říká, že pro hudebníky nebyl přechod z působení v jazzových kapelách k popovější tvorbě Stinga nijak markantní a podotýká, že: *„... he did get a lot of jazz guys together, but when I think about the pop world, it's more about his audience than anything else. It was 14 and 15 year olds – not everybody, but at the beginning it was young kids, Police fans, and I saw it as an*

⁸³ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 34. ISBN 80-85467-14-3.

⁸⁴ JURÁSEK, Ondřej. *„Sting“ a hudební syntéza jako charakteristický princip jeho sólové tvorby*. Ostrava, 2014. Diplomová práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. 87 s. Vedoucí práce Veronika Ševčíková.

opportunity to widen my possibilities in terms of bigger audiences, and different audiences.”⁸⁵ Ačkoliv jejich sóla i hra byla čistě jazzová a jazz středoproudý není, vyprodávali stadiony. A právě vyprodat stadion – to podle Poledňáka znamená „líbit se“ a mít komerční úspěch, tedy být středoproudý. Poledňák totiž přichází s teorií, že označení „střední proud“ není nic hanlivého. Povede-li se, jedná se naopak o kreativní hudbu bohatou svými neomezenými možnostmi. Ladislav Štaidl Poledňákovi oponoval – zůstává pro něj diskutabilní, zda byl Sting jako středoproudý umělec vnímán i „opožděnějším“ českým publikem.⁸⁶ Je tedy Stingova tvorba komerční? Podle Poledňáka a Cafourka je důležitým ukazatelem k odpovědi například i to, zda se „hrává“ na diskotékách, zda je taneční. Stingova hudba podle jejich mínění většinou volá jen po nerušeném poslechu a rozjímání.⁸⁷

U jinak tanečních, rockových nebo funky skladeb Sting často přicházel s nápadem, který by křepčící návštěvníky klubů asi zaskočil: nejčastěji to je změna rytmu a metra, zcela odlišné střední díly, jazzová sóla... Jednoduše přidával nápady, které z jeho tvorby udělaly nekonvenční sofistikovanější skladbu. „*Zajímá jsem se o spoustu stylů, o arabskou i brazilskou hudbu, o blues. V tom jsme si myslím se Stingem blízcí. Jsme otevření ke všemu,*“ řekl v rozhovoru pro *Rockzone* Dominic Miller.⁸⁸ Obdobně Poledňák uvádí, že Sting „*odmítá být zařazen do ghetta, které představuje například rock, jazz, vážná hudba nebo jiné takové škatulky*“⁸⁹ a usiluje o tzv. „světovou hudbu“ neboli *world music*,⁹⁰ a to tím, že do své tvorby zakomponovává hudební prvky cizích (exotických) kultur.

Typickým představitelem umělce, jehož tvorba kolísá na pomezí rocku, popu a jazzu je kromě Stinga např. zpěvačka Sade, skupina EVERYTHING BUT THE GIRL nebo CARMEL. „*V rozhovorech se Stingem i se Sade se objevuje společný názor, že hudba, kterou tvoří, není vytvářena pro momentální úspěch v hitparádách, ale pro dlouhodobé použití. A zajímavá věc – dostavují se i úspěchy v hitparádách...*“⁹¹

Sting je z velké části i pop-rockovým typem umělce. „*Jeho charakteristický autorský styl spočívá zejména v syntéze žánrů (nejen) nonartificiální hudby, jehož základem je*

⁸⁵ *The Rolling Stones: Darryl Jones* [online]. © 2016 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné na <http://www.abasses.com/darryljones/people.htm>.

⁸⁶ DOBIÁŠ, Jan. Co je vlastně střední proud? *Melodie*. 1988, roč. 25, č. 7, s. 6. ISSN 0025-8997.

⁸⁷ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 132. ISBN 80-85467-14-3.

⁸⁸ DOMINIC MILLER: *Jak se maká u Stinga?* [online]. © 2016 [cit. 26. 2. 2016]. Dostupné na: <http://www.rockzone.cz/dominic-miller-jak-se-maka-u-stinga/t2248>.

⁸⁹ DOBIÁŠ, Jan. Co je vlastně střední proud? *Melodie*. 1988, roč. 25, č. 7, s. 8. ISSN 0025-8997.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 97. ISBN 80-85467-14-3.

rock či *pop-music*.⁹² Překrývání a vzájemné ovlivňování popového a rockového stylu je typické pro mnohé skupiny a umělce nejen osmdesátých let (THE ROLLING STONES, TALKING HEADS aj.). V polovině osmdesátých let vznikl taktéž fenomén tzv. „stadiónového rocku a popu“, který se nedotýká hudby, nýbrž stylu interpretace. Interpretova tvář se na masových akcích (díky rozvoji technologií) mohla promítat tisícům fanoušků, Stingova vystoupení však zůstala i přes to intimní a sdělná.⁹³

Jak tyto styly syntetizuje a používá, aby se vyhnul kýčovitosti a zachoval si kvalitu? Přemíra popu může většinou hudebníka znemožnit před odborníky, přemíra rocku před veřejností. Podnikatelské i umělecké satisfakci dojde umělec tehdy, vytvoří-li komerčně úspěšný a zároveň kvalitní hudební kus. Stingovi se dařilo a daří vyvážit oba aspekty tak, aby nepřevažovala kýčovitost, ale aby si jimi zajistil dostatek konzumentů.⁹⁴

⁹² JURÁSEK, Ondřej. „*Sting*“ a jeho přínos (nejen) současné populární hudbě. Ostrava, 2012. Bakalářská práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 63. Vedoucí práce Veronika Ševčíková.

⁹³ Ibid., s. 146.

⁹⁴ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 32. ISBN 80-85467-14-3.

3 Sting a jazz

Dříve již nejednou zmiňovaný Dominic Miller (*1960) je studiový rockový kytarista, světová špička v oboru, která dlouhodobě spolupracuje se Stingem. I když se nejedná o jazzového muzikanta, pokládám za důležité věnovat mu pozornost, neboť se v mnohém Stingovi podobá. Nejenže tyto muže váže přátelství, Miller je navíc stejně jako Sting skladatelem a propagátorem syntézy hudebních stylů. Narodil se v Buenos Aires, studoval v USA a Velké Británii, spolupracoval s Bryanem Adamsem, Peterem Gabrielem, Rodem Stewartem a dalšími.⁹⁵ Kapitolu uvedu jeho slovy: „*Sting je někdo, kdo vyrůstal právě v době, která je spojena s počátky současné populární hudby. Vyrůstal na hudbě The Beatles a Buddyho Hollyho, a celkově na hudbě padesátých a šedesátých let. Typické pro něj je, že vnesl do tohoto žánru silný element jazzu a vznikla tak jistá fúze jazzu s populární kulturou, což je podle mne velice dobré spojení žánrů, a nikomu před ním se to nepodařilo tak dobře, jako Stingovi. Tady tkví jeho genialita jako skladatele – je schopný tohoto spojení a je schopen využívat náročnějších harmonií a stále zachovávat spojení s lidmi, to dělá populární hudbu populární, že spojuje lidi. Sting vůbec má smysl pro komplexní vnímání harmonie.*“⁹⁶

Sting byl na jazzu doslova „odkojen“, od útlého mládí hrával v jazzových skupinách a poslouchával doma s otcem bigbandové desky. Stingovy hudební začátky jsou tedy s jazzem neodmyslitelně spjaty. Na konci šedesátých let, když mu bylo necelých dvacet let, hrával v jazzrockových formacích RONNIE PIERSON TRIO, EARTHRIZE, PHOENIX JAZZ MAN, RIVERSIDE MAN, RIVER CITY JAZZ BAND a EARTHRIZE. V letech 1970–1976 působil v NEWCASTLE BIG BAND, s kterým vydal v roce 1972 stejnojmenné album. Tehdy neuměl ani číst noty, ale rychle se to naučil a dostal stálé angažmá. Postupně se zdokonalil ve znalosti harmonie a hudební teorie celkově.⁹⁷

Pro Stingovu tvorbu je příznačný tzv. *jazz rock*, hudební styl oblíbený v sedmdesátých letech. Na konci dekády tato syntéza jazzu a rocku vyčerpala své možnosti a v osmdesátých letech ji vystřídal nový trend: fúze nejen rocku a jazzu, ale navíc i popu zvaná *fusion music*. Stingovi a jeho mnoha dalším současníkům se využitím mixu vhodných prvků z těchto tří nesourodých stylů podařilo vytvořit zajímavé a hudebně hodnotné skladby a zavděčit se i náročnějšímu posluchači.

⁹⁵ Allmusic.com [online]. © 2016 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.allmusic.com/artist/dominic-miller-mn0000149796/biography>>.

⁹⁶ JURÁSEK, Ondřej. VAJDÍK, Marek. *Dominic Miller – věčný student*. [online]. © 2013, zveřejněno 12/2011 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Dominic-Miller-vecny-student~25~cervenec~2012/>>.

⁹⁷ Sting.com [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.sting.com/discography/album/317/Albums>>.

Kontaktem jazzu a rocku v této době nevzniká žádný průlomově inovátorský hudební žánr, dochází jen k vzájemným přenosům hudebních prvků. Rock hledá inspiraci ve staré jazzové tvorbě, ve starých jazzových časech (podobně jako tomu bylo v období swingu a bopu). Příznivci britské nové vlny a punku navíc sympatizovali s černošskou jazzovou kulturou i z politických důvodů.⁹⁸ „*Prostě: hudba 80. let, to je neustálé hledání souvislostí, vzájemných inspirací, kontaktů.*“⁹⁹

Celá Stingova tvorba (a nezáleží na tom, jestli ho označíme za „popikáře“, „rockera“ nebo „jazzmana“) spadá do jedné velké subsféry, kterou česká muzikologie označila jako *hudbu jazzového okruhu*.¹⁰⁰ Tento termín je de facto synonymem pojmu *moderní populární hudba*, která je nejmladším nadžánrem ve vývoji nonartificiální hudby. Poledňák se k historickému původu pojmu *hudba jazzového okruhu* vyjadřuje takto: „*Rysy této nové hudební řeči se nejmarkantněji projeví v jazzu (odtud i volba označení pro celý širší hudební okruh), aby pak v něm, v jeho různých odvozeninách i v příbuzných hudebních jevech (např. v rocku) procházely dalším a mnohdy dost odlišným vývojem.*“¹⁰¹ Výše uvedená *fusion music* má různé hudební prameny. To samé se v podstatě dá říci i o jazzu a popu (např. období swingu je obdobím potlačujícím hranice mezi těmito dvěma styly). V osmdesátých letech se stalo, že „*rock, jakýsi jazzový levoboček, byl tehdy jaksi oficiálně vzat jazzem na milost, jazz si vzal z rocku zejména jeho jednodušší, ale vysoce účinnou metroritmiku a sám rocku propůjčil virtuozitu svých hráčů a jejich improvizaci zkušenosti i talent.*“¹⁰² Toto tvrzení přesně vystihuje rukopis Stingových skladeb. Poledňák říká, že „*hranice mezi jazzem a dalšími hudebními typy jsou namnoze neostré a prostupné.*“¹⁰³

Během studií na vysoké škole hrával Sting ve fusion-jazzové skupině LAST EXIT. V roce 1975 vznikl jejich jediný singl *Whispering Voices/Evensong*.¹⁰⁴ Za Stingova objevitele můžeme v podstatě označit Stewarda Copelanta z prog-rockové skupiny CURVED AIR, který viděl LAST EXIT koncertovat. Víc než tvorba skupiny ho ale zaujal talentovaný baskytarista.

⁹⁸ POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992, s. 91–92. ISBN 80-85467-14-3.

⁹⁹ Ibid., s. 97.

¹⁰⁰ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 13. ISBN 80-244-0180-0.

¹⁰¹ Ibid., s. 20.

¹⁰² Ibid., s. 91.

¹⁰³ Ibid., s. 40.

¹⁰⁴ WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999, s. 369. ISBN 80-7207-277-3.

Sting.com [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <http://www.sting.com/discography/album/319/Albums>.

Protože se však módní trendy v roce 1976 ubíraly zcela jiným směrem, byla fusion-jazzová skupina odsouzena k zániku.¹⁰⁵ Následovala punková éra s THE POLICE. Sting se podvolil Copelantově nápadu a podnikatelskému záměru založit kapelu, která bude podléhat punk-rockovým trendům. Toto jakoby „uměle vytvořené období“ Stingovy kariéry je prakticky jedinou dobou výrazného odklonu od jazzových kořenů.¹⁰⁶

Je tedy Sting založením spíše jazzový nebo rockový hudebník? Světově proslulý zpěvák, loopista a producent Vinx,¹⁰⁷ který za svůj život spolupracoval s jazzovými a popovými umělci nejvyššího formátu (včetně Stinga), jej označil za výborného umělce, skvělého zpěváka a člověka s jazzovým cítěním. Zároveň je však přesvědčen, že je Sting svázán britskou „bělošskou“ uhlazeností a že především není improvizátor. Schopnost improvizovat přitom bývá považována za zcela zásadní ukazatel „jazzmanství“.¹⁰⁸ Poledňák tvrdí, že „*je docela dobře možný i jazzový projev, v němž se vůbec neimprovizuje; aby však byl jazzem, musí v něm být výrazně zastoupen větší počet ostatních důležitých jazzových znaků*“.¹⁰⁹ Stingův styl je v podstatě vynikající „nápodobou“ jazzu. Lubomír Dobruška ale tvrdí, že „*[...] hudebníci vědí, že většina obecnstva si žádá něco, co jenom vypadá a zní jako improvizace – a k tomu improvizace vzrušující a překvapující –, spíše než improvizaci opravdovou*“.¹¹⁰ Sting je tedy určitou evropskou podobou jazzového hudebníka, jehož tvorba přejímá jazzové prvky, není však takovým typem hudebníka v pravém smyslu slova.¹¹¹ „*K tomu, aby byl člověk dobrý jazzový muzikant, musí mít americký pas. Nesmějte se, je to tak. A Sting dobře pochopil, že k tomu, aby byl dobrým rockovým hudebníkem, stačí mít britský pas.*“¹¹² Takto se Dominic Miller v rozhovoru pro *Rockzone* vyjádřil o Stingově nápadu založit punk-rockovou skupinu THE POLICE.

Jazzové prvky v jeho tvorbě spočívaly a spočívají především ve hře ostatních hostujících hudebníků, nicméně Stingův přístup ke kompozici ani interpretaci jazzový nebyl a není. V rozhovoru pro Ondřeje Jurásku uvedl Derryl Jonnes: „*Skladby napsal Sting a řekl*

¹⁰⁵ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.sting.com/biography/index/>>.

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ 2. 5. 2015 se pod záštitou Hudebního institutu konala v Olomouci beseda s VINXEM. Zeptala jsem se ho na osobní zkušenosti a dojmy, které ze spolupráce se Stingem nabyly.

¹⁰⁸ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 88–89. ISBN 80-244-0180-0.

¹⁰⁹ Ibid., s. 89.

¹¹⁰ DOBŘUŠKA, Lubomír. *Tvář moderního jazzu*. 1. vyd. Praha: Supraphon, 1970, s. 195.

¹¹¹ VINX. *Osobní rozhovor*. Vocal and looping workshop. Kulturní a společenské centrum ArtUm, Olomouc, 2. 5. 2015.

¹¹² DOMINIC MILLER: *Jak se maká u Stinga?* [online]. © 2016 [cit. 26. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.rockzone.cz/dominic-miller-jak-se-maka-u-stinga/t2248>>.

mi, že můžu basové linky jakkoliv změnit, ale neudělal jsem to. Vytvořil skvělé basové linky, nebylo nutné je měnit, jen jsem je zahrál vlastním stylem. Mohl jsem, ale vytvořil silný part, takže nebylo třeba.“¹¹³ Například videoklip k písni *It's Probably Me* (spolupráce s Ericem Claptonem) z alba *Ten Summoner's Tales* působí na diváka falešným jazzovým dojmem. Scéna začíná cvakáním zapalovače, z cvakání se stane rytmická linka, k níž se ostatní nástroje přidávají postupně. Vzbuzuje to zdání, jako by se jednalo o jamování. Styl Stingova zpěvu je navíc velmi civilní, až mluvní. Každý posluchač musí nabýt dojmu, že se jedná o improvizaci. V tomto klipu i na dalších živých videozáznamech ale můžeme postřehnout pult s notami, který má Sting stále před sebou.

Na sólové dráze se Sting opět vrátil k jazzovým základům, od kterých už nepustil. Po rozpadu THE POLICE založil roku 1985 dobrovolnou jazzovou skupinu BLUE TURTLES BAND (viz výše) a díky jejímu profesionálnímu osazenstvu si mohl dovolit vkládat prostor pro jazzová sóla a nechat své kolegy improvizovat.¹¹⁴

¹¹³ JURÁSEK, Ondřej. „Sting“ a jeho přínos (nejen) současné populární hudbě. Ostrava, 2012. Bakalářská práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 60. Vedoucí práce Veronika Ševčíková.

¹¹⁴ SADIE, Stanley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2. vyd. London: Grove, 2001, s. 31. ISBN 0-333-60800-3.

4 Sondy do Stingova hudebního materiálu nesoucího znaky jazzu

Hlavní metodou výzkumu praktické části diplomové práce je analýza. V hudebním odvětví lze pomocí analýzy provést rozbor jednotlivých složek a stránek hudby. Na základě takového rozboru se pak objasňují skryté principy a odhalují důležité detaily zkoumané problematiky.¹¹⁵ V následujících podkapitolách provedu tzv. analytické sondy, tedy dílčí analýzu jednotlivých hudebních složek, pomocí nichž proniknu k jádru vědeckého problému – označím signifikantní jevy jazzové hudby ve Stingově tvorbě. Ta mnohdy již na první poslech vykazuje prvky jazzového hudebního stylu.

V diplomové práci operuji s hypotézou, že velká část Stingovy tvorby vydané po roce 1985 částečně nebo úplně aspiruje na jazzové skladby. S touto domněnkou budu pracovat v následujících podkapitolách. Najdu konkrétní znaky jazzu a zjistím, do jaké míry aspirují Stingovy skladby na jazzová díla.¹¹⁶ Abych mohla určit, které aspekty hudebních složek Stingovy tvorby akcentovat (respektive na jaké roviny zaměřit pozornost), musím nejdříve sumarizovat obecné charakteristiky jazzového hudebního materiálu a všeobecně platná specifika jazzové interpretace.

Jazzová interpretace se zcela liší od interpretace evropské klasické i lidové hudby. Vyznačuje se kolektivní improvizací, hráčskou virtuozitou a požitkem z „muzicírování“. V této souvislosti se hovoří o tzv. neoposovosti jazzu. Role skladatele a interpreta se díky improvizaci překrývá. Aranž často provádí někdo jiný než autor tématu.

Jazzová a rocková improvizace formálně vychází z klasického dvanáctitaktového blues (třikrát čtyři takty). Užití bluesové akordické stupnice vytváří tzv. *blue tóny* – typický dur-mollový efekt, pocit nekonečné skladby a „nečisté“ intonace.¹¹⁷ Tvorba, barva a styl tvoření tónu mají být u každého jazzového hudebníka specifické. V jazzu se uplatňují neobvyklé hudební nástroje a také snaha o originální barevnost (užití perkusí, dusítek, druhu zpěvu zvaného *scat* atd.).

Úloha notového zápisu je podřadná.¹¹⁸ Je-li třeba zápis provést, používají se akordové značky (*chord symbols*), které jsou psány nad tématem. Tomuto typu zápisu se říká *lead sheets*. Basy a tzv. *chord notes* (akordické tóny) vkládá interpret podle citu. Každé provedení

¹¹⁵ HONS, Miloš. *Hudební analýza*. 1. vyd. Praha: Togga, 2010, s. 9. ISBN 978-80-87258-28-6.

¹¹⁶ KREJČÍ, Filip. *Notový zápis a analýza vybraných skladeb progresivního rocku a artrocku*. Olomouc, 2013. Dizertační práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. 223 s. Vedoucí práce Jiří Luska.

¹¹⁷ SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie*. Praha: KJJ, 2013, s. 87–128. ISBN 978-80-87132-25-8.

¹¹⁸ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 41–42. ISBN 80-244-0180-0.

je tedy neopakovatelně zaranžováno. Aranžování hlasů v akordu se nazývá *voicings*. Na základě tzv. *chord scale theory* platí, že ke každému akordu v harmonické progresi lze přiřadit vlastní stupnici. Jazzovou kadenci tvoří spoj II - D - T.¹¹⁹

Nejtypičtějším souzvukem jazzu je septakord (čtyřzvuk). Obraty akordů se nazývají *inversions* a značí se dvojnáčkami. Akordy se mohou obohacovat přidáváním nadstavbových tónů (dalších tercií) nad septakord. Vznikají tak až osmizvuky, které zvyšují míru napětí (*tenze*) a disonantnosti. „Jazzová harmonie je velmi bohatá a barevná. Akordy jsou charakterizovány ve svém komplexním zvuku včetně nadstavby akordickými stupnicemi.“¹²⁰

Často využívaným jazzovým harmonickým systémem je modalita¹²¹ typická mj. pro jazzovou tvorbu od padesátých let dvacátého století.¹²² Jazz upřednostňuje jednoduché hudební formy (typické je téma s variacemi) a schematickou tektoniku.¹²³ Jazzová témata jsou většinou čtyř- nebo osmitaktovými periodami. V rámci skladby probíhá pravidelná harmonická pulzace (střídání napětí a uvolnění) a rytmická pulzace (střídání lehké a těžké doby). Cít pro harmonický rytmus (*feeling*) je vstupní schopností a předpokladem každého jazzového hudebníka.¹²⁴

Jazz užívá osobitých melodických, harmonických, instrumentálních, frázovacích a rytmických paradigmat.¹²⁵ V následujícím textu z *Oxford Music Online* je shrnuto, proč je pojem „jazz“ a předmět jeho zkoumání mnohoznačný: „*First, its musical identity cannot be isolated or delimited. Although often used to designate a single musical idiom, ‘jazz’ (like the signifier ‘classical’) refers to an extended family of genres, with all members sharing at least some traits in common yet none capable of representing the whole.*

Second, the varying functions of jazz have made it difficult to perceive as a unified entity. Jazz can be background sounds for social recreation, lively accompaniment for dancing or music that invites close listening and deep concentration – and the same performance might operate on these different levels simultaneously.

Third, the subject of race has generated heated debate over jazz and shaped its reception. While jazz is a product of black American expressive culture, it has always been

¹¹⁹ STOJAN, Petr. *Moderní jazzová harmonie v klavírní hře*. Olomouc, 2002. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. 70 s. Vedoucí práce Jaroslav Vraštil.

¹²⁰ HONS, Miloš. *Hudební analýza*. 1. vyd. Praha: Togga, 2010, s. 151. ISBN 978-80-87258-28-6.

¹²¹ SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie*. Praha: KJJ, 2013, s. 5–13. ISBN 978-80-87132-25-8.

¹²² *Ibid.*, s. 25.

¹²³ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 41. ISBN 80-244-0180-0.

¹²⁴ SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie*. Praha: KJJ, 2013, s. 87–128. ISBN 978-80-87132-25-8.

¹²⁵ *Ibid.*, s. 41.

open to musical influences from other traditions and since the 1920s has been performed by musicians of varying backgrounds throughout the world. ¹²⁶

Struktura jakéhokoli hudebního materiálu je podle Honsa dělitelná na tyto složky: harmonie, melodika, kinetika, polyfonie, dynamika, hudební barva a forma. Pro účely diplomové práce se nabízí zejména gesta složky harmonické, melodické, kinetické, barvy a formy. Mimo složky hudby budu posuzovat i interpretační stránku skladeb na základě oficiálních studiových nahrávek. ¹²⁷

Abych mohla provést analýzu všech složek jazzového hudebního materiálu, musela bych použít tzv. komplexní analýzu, kterou Hons definuje jako „*rozklad všech hudebních složek od melodie až po celkový tvar, neboli hudební formu a stavbu*“ – tedy metodu, která se na malém úseku snaží popsat pokud možno veškeré aspekty hudební analýzy. ¹²⁸ Rozsahová limitace práce mi nedovoluje provést tak detailní rozbor, navíc ke komplexní analýze (např. jazzových sól) by bylo nutné vytvoření partitur a transkripce audio-záznamů, čehož nejsem schopna. Náročnost těchto úkolů by odpovídala spíše náplni disertační práce.

Z tohoto důvodu jsem zvolila metodu analytických sond. Protože jeden signifikantní hudební prvek může někdy spadat do několika složek hudby, stratifikuji sondy podle podobnosti jednotlivých prvků. Názvy podkapitol a dělení proto záměrně neodpovídají doporučenému postupu, který uvádí Hons. U jednotlivých sond je v poznámce pod čarou vždy uveden internetový odkaz na studiovou nebo jí podobnou nahrávku se stopáží. Vyskytuje-li se daný problém (jazzový znak) kontinuálně v průběhu celé skladby, uvádím čas 00:00.

4.1 Harmonie

Typickým jazzovým souzvukem je čtyřzvuk. Septakordů je devět základních typů. Zpravidla se obohacují přidáváním dalších tercií. Vznikají tak nónové undecimové a terdecimové akordy přesahující oktávu (např. C⁹, C¹¹, C¹³). Tóny nad oktávou se nazývají tenze. Speciální vícezvuky neméně používané v jazzu jsou: hybridní akordy *sus* (velká tercie

¹²⁶ Jazz [online]. © 2007–2016 [cit. 5. 6. 2016]. Dostupné na: <http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/45011>.

¹²⁷ HONS, Miloš. *Hudební analýza*. 1. vyd. Praha: Togga, 2010. 309 s. ISBN 978-80-87258-28-6.

¹²⁸ *Ibid.*, s. 9.

je nahrazena čistou kvartou); trojzvuk zahuštěný velkou sekundou (nebo jinými tóny, které nejsou tenzí); *add* (nejčastěji *add2*) a trojzvuky s přidanou sextou (např. C⁶).¹²⁹

Příklad žánrové syntézy harmonie reggae a jazzu se nachází v bridgi skladby *Love is The Seventh Wave* z alba *The Dream of the Blue Turtles*, kde se primitivní vzorec akordů G-C-D použitý v intru a slokách sice nezmění, ale klávesy upraví doprovod přidáním nadstavbových tónů.¹³⁰ Zvýší se tak tenze a potřeba se durový tónorod. Děje se tak zahušťováním, tedy kladením dalších tercií nad původně durový kvintakord, čímž vznikají jazzu příznačné vícezvuky G⁹, C⁹ a D⁹.

Následující sonda je příkladem jazzové harmonie v R'n'B skladbě *If You Love Somebody Set Them Free* z alba *Dream of the Blue Turtles*: v refrénu se střídají dva akordy Dm⁷ a G⁹. V bridgi se objevují kvartové akordy Fsus4.¹³¹ Na konci skladby *Children's Crusade* z téhož alba je použit tónický vícezvuk E-¹¹ s přidanou sextou.¹³² Podobně na konci skladby *Straight To My Heart* z alba *...Nothing Like The Sun* klávesista K. Kirkland použil na konci tento nónový akord:

(Obr. č. 1)

4.2 Chromatika

Chromatika neboli rozšířená diatonika je obohacování základní harmonie mimotónálními funkcemi, respektive nediatonickými tóny, které nepatří do dané tóniny. Chromatika se týká harmonické a melodické složky hudby a v jazzu je využívána v podstatě neustále, neboť právě díky chromatice dochází ke zvyšování žádoucích tenzí.

Uvedu dvě ilustrativní sondy ze skladby *Englishman In New York* z alba *...Nothing Like the Sun*. V prvním případě se chromatika týká harmonické složky hudby. Baskytarista (na nahrávce Sting) provádí pomocí chromatického postupu harmonický průchod:

¹²⁹ SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie*. Praha: KJJ, 2013. s. 5-13. ISBN 978-80-87132-25-8.

¹³⁰ STING. Love Is The Seventh Wave. In: *Youtube* [online]. 01:31. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=uXZistami3c>.

¹³¹ STING. If You Love Somebody Set Them Free. In: *Youtube* [online]. 02:19. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=LSG13d4KOMk>.

¹³² STING. Children's Crusade. In: *Youtube* [online]. 04:42. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=88WOPnJBKiA>.

(Obr. č. 2)

V druhém případě se vyskytuje chromatický postup, který už ale nezasahuje do harmonické progresse. V partituře je značen jako glissando (viz Obr. č. 3), ale prakticky se jedná o rychle zahranou chromatickou stupnici (viz nahrávka).¹³³

(Obr. č. 3)

Další sondu uvádím ze skladby *Moon Over Bourbon Street* z desky *The Dream of the Blue Turtles*. Baskytarista Darryl Jones použil ve slokách chromatické postupy směrem dolů.¹³⁴ Na začátku skladby *If I Ever Lose My Faith in You* z desky *Ten Summoner's Tails* se objevuje melodický chromatický postup c-cis-d-dis-e doprovázený progresí F⁹-D#⁷-Dsus⁴-C-⁶.¹³⁵ Dále ve skladbě *Never Coming Home* z desky *Sacred Love* jsem objevila opakované půltónové chromatické postupy v melodické lince.¹³⁶ Skladba ve stylu funky *Nothing 'Bout Me* z desky *Ten Summoner's Tales* vykazuje prvky jazzového hudebního materiálu ve více oblastech: např. se zde vyskytuje klavírní sólo, Stingem ne často používaná trubka, synkopický rytmus, ale rovněž mj. harmonie obsahující velký počet zahuštěných akordů (septakordy, lomené akordy – složené ze dvou kvintakordů, akordy s přidanou sextou atd.). Po posledním opakování úseku (kvazi-refrénu) „still know nothing 'bout me“ dochází k tvrdošíjnému opakování téže akordiky a některé melodické hlasy „nekonečně“ chromaticky stoupají až do extrémně vysokých poloh.¹³⁷

4.3 Pentatonika

Pentatonická hudba je typická pro blues, odkud se pentatonické stupnice dostaly do jazzové hudby a dalších žánrů hudby jazzového okruhu. Pentatonika je jev týkající se

¹³³ STING. Englishman In New York. In: *Youtube* [online]. 02:30. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=d27gTrPPAvk>.

¹³⁴ STING. Moon Over Bourbon Street. In: *Youtube* [online]. 00:12. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=vrFFTAk6Ibw>.

¹³⁵ STING. If I Ever Lose My Faith in You [online]. 00:00 [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=7km4EHgkQiw&list=RD7km4EHgkQiw#t=23>.

¹³⁶ STING. Never Coming Home. In: *Youtube* [online]. 00:19. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=SsI8TSekYbM>.

¹³⁷ STING. Nothing 'Bout Me. [online]. 02:30 [cit 6. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=6ih6fNI72Sw>.

harmonické složky (kde souvisí s principem zvyšování tenzí) a melodiky (melodie se vytváří kombinováním pěti vybraných tónů). Nejjednodušší pentatonickou stupnicí lze vytvořit kombinaci tónů, které odpovídají černým klávesám na klavíru (cis, dis, fis, gis, ais). Skladba *All Four Seasons* z alba *Mercury Falling* je na nahrávce v tónině fis dur, která tyto tóny obsahuje. Melodie (tedy zpěv) je v celém průběhu skladby vytvářena kombinacemi těchto pěti tónů (výjimku tvoří jen několik málo průtažných tónů). Je tedy pentatonická.¹³⁸

Dále uvádím sondu ze skladby *Rock Steady* z alba *...Nothing Like the Sun*. Na obrázku je uveden příklad pentatonické melodie, která vznikla v tomto případě kombinacemi tónů d, fis, a, h (jejich řadu lze podle pravidel pentatoniky a vhodných intervalových rozložení pravděpodobně doplnit o tón e).

(Obr. č. 4)

Další sondou je pentatonika vyskytující se v kytarovém motivu skladby *Fortness Around Your Heart* z desky *The Dream of the Blue Turtles*, který kontinuálně provází celý průběh skladby.¹³⁹ Počáteční kombinace tónů d-c-a se v jejím průběhu moduluje do jiných tónin. Řada by se dala doplnit o tóny g a e. Vznikne tak pentatonická stupnice c-d-e-g-a.

4.4 Modální jazz

Jazz se stejně jako ostatní hudební styly vyvíjí. V padesátých letech dvacátého století došlo ke změně pohledu na jazzovou harmonii. Někteří umělci projevovali snahu vymyslet nový systém, který by osvěžil překombinované a spleťité harmonie. Podobně jak tomu bylo např. na přelomu baroka a klasicismu, dospěl vývoj do stadia, kdy se pohled na hudbu změnil z vertikálního na horizontální. Došlo k odlehčení jazzu. Nový systém používal tónové řady odvozené od módů durové (jónské) stupnice a „vzdušnější“ kvartové akordy (jejichž principem je kladení nikoli tercií, ale kvart nad septakord), dával více prostoru jazzové improvizaci.¹⁴⁰ Často se setkáme s trojzvuky, disonance nebývají tak markantní.

¹³⁸ STING. All Four Seasons. In: *Youtube* [online]. 00:22. [cit 21. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=DhAvDHRahNQ>.

¹³⁹ STING. Fortness Around Your Heart. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=7qcVtEy6G1Q>.

¹⁴⁰ STOJAN, Petr. *Moderní jazzová harmonie v klavírní hře*. Olomouc, 2002. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 43. Vedoucí práce Jaroslav Vraštil.

Průkopníkem tzv. modálního jazzu byl trumpetista a skladatel Miles Davis, který vytvořil dvojici s klavíristou Billelem Evansem.¹⁴¹ Vzorovým příkladem tohoto stylu je Davisova skladba *So What* z alba *Kind of Blue*, kde se vyskytuje pouze jeden modus a po šestnácti taktech je transponován o půltón výš.¹⁴² K dalším osobnostem, jejichž jména jsou spjata s modálním jazzem, řadíme klávesistu Herbieho Hancocka¹⁴³ nebo saxofonistu Waynea Shortera.¹⁴⁴

Modalita je po funkční harmonii dalším možným harmonickým systémem. Projevy jazzu mají sice základ ve funkční harmonii, ale modální principy jsou také výrazné. Protože je harmonický materiál modálního jazzu organizován jiným způsobem než tonálním, není možné si tvoření harmonické progresie vysvětlovat v durových či mollových tóninách. Církevní středověké módy, které jsou stupnicovými řadami v modálním jazzu, se nevyznačují tvrdostí a měkkostí, nýbrž charakteristickým intervalem.¹⁴⁵ Modální systémy nevytváří funkce tónické, subdominantní a dominantní. Modální harmonie je otevřenější, méně schematická, postrádá autentický závěr.¹⁴⁶ Funkce v modalitě se ale hledají podobně jako v tonalitě vystavením doškálných akordů na jednotlivých stupních. Většinou se střídají dva akordy, z nichž první leží na prvním stupni a je ekvivalentem tóniky. Ve druhém akordu je pak zpravidla obsažen charakteristický interval.

Ve skladbě *When We Dance* z alba *Fields of Gold* je užit princip modální harmonie.¹⁴⁷ Mění se akord (B7, C#m), ale mód je jen jeden. Stupnicová řada e-fis-gis-ais-h-cis-dis-e obsahuje charakteristický tón (tzv. lydickou zvětšenou kvartu), z čehož plyne, že modální stupnice se nazývá c lydická. Až v refrénu nastává principiální změna a dochází k funkční harmonické progresi,¹⁴⁸ která je zde zasazena do kontrastu s předchozí modální. Podobně je tomu v části skladby *Something The Boy Said*¹⁴⁹ z desky *Ten Summoner's Tales*: intro a začátek sloky má neurčitý tónorod, harmonie je modální, akordika je postavena na akordu Gm¹¹ a jeho obratech. Jedná se o modální stupnici mixolydickou, jejímž charakteristickým

¹⁴¹ STOJAN, Petr. *Moderní jazzová harmonie v klavírní hře*. Olomouc, 2002. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 43. Vedoucí práce Jaroslav Vraštil.

¹⁴² SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie*. Praha: KJJ, 2013, s. 190. ISBN 978-80-87132-25-8.

¹⁴³ Příkladem je album *Maiden Voyage*.

¹⁴⁴ Ve skladbě *El Gaucho* Shorter uplatňuje diatonický princip, který je základem modálních harmonických systémů.

¹⁴⁵ Vyznačují se charakteristickým intervalem. Např. lydická #4, aiolská b6 atp.

SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie*. Praha: KJJ, 2013, s. 173. ISBN 978-80-87132-25-8.

¹⁴⁶ SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie*. Praha: KJJ, 2013, s. 183. ISBN 978-80-87132-25-8.

¹⁴⁷ STING. *When We Dance*. In: *Youtube* [online]. 00:46. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na:

<<https://www.youtube.com/watch?v=aWjfONP51G4>>.

¹⁴⁸ *Ibid.*, 01:04.

¹⁴⁹ STING. *Something The Boy said*. In: *Youtube* [online]. 01:50. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na:

<<https://www.youtube.com/watch?v=YqJ7-OHmnvc>>.

tónem je malá septima. Harmonická progrese funkční harmonie se vyskytuje před refrémem, cítíme dominantní funkce. V refrénu se vše opět vrací k modálnosti a akordu Gm¹¹.

Ve skladbě *When The Angels Fall*¹⁵⁰ z alba *The Soul Cages* se setkáváme s tím, že použitím modální harmonie dosahuje skladatel meditativního tajemného ražení skladby. Z poslechu nabudeme dojmu, že je „něco jinak“ – jinými slovy nejsme schopni určit základní tón a tónorod. V intru a ve slokách se nachází tato stupnicová řada (mód): c, d, es, f, g, a, hes, c. Půltóny se nachází mezi 2. a 3. a 6. a 7. stupněm, jedná se tedy o stupnici dórskou. Charakteristický interval je velká sexta. Z notového zápisu na Obrázku č. 5 (úryvek z kytarového sóla) vyčteme, že nota fis a nota h jsou snižovány posuvkami před notou tak, aby spadaly do dórského módu. Skladba vznikla za skladatelské spolupráce s Dominicem Millerem.

(Obr. č. 5)

4.4.1 Cool jazz

Jazzový styl *bebop* se postupem času vykrytalizoval jako základ modálního jazzu. Třebaže bebop vychází ze swingu, má s ním jen málo společného. Jedná se o velice údernou a výrazově pregnantní netaneční hudbu náročnou hráčsky i posluchačsky. Je rozpoznatelný zejména rychlými tempy, asymetrickým frázováním a úlohou bicisty držet tempo hraním každé osminové noty. Princip rozdělení čtvrté noty na tři osminové je přejat ze swingu. Významnými bebopery byli např. Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Kenny Clark aj.¹⁵¹

Termínu *bebop* v podstatě odpovídá označení *modern jazz*. Moderní jazzová hudba vznikla v USA ve čtyřicátých letech a pro její subžánry je modalita typická. Tzv. *cool jazz* vzniká jako reakce na bebop. „Chladný“ je kvůli menší expresivitě, (většinou) pomalejšímu tempu, je melodičtější, využívá stejné harmonické principy jako bebop. Exponují se i prvky klasické hudby. Příkladem cool jazzu v hudební tvorbě Stinga je *Consider Me Gone* z alba *The Dream of the Blue Turtles*.¹⁵² Harmonie je modální, je poskytnut velký prostor k improvizaci. Branford Marsalis zde ale hraje v krátké mezihře, výjimečně nemá dlouhé

¹⁵⁰ STING. When The Angels Fall. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 2. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=uzRoETt73J0>.

¹⁵¹ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 46–47. ISBN 80-244-0180-0.

¹⁵² STING. Consider Me Gone. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=SPM11xE60is>.

sólo. Funkci improvizovaného sóla napodobuje zpěvák Sting. Nápodobě instrumentální hry zpěvem se ještě budu věnovat níže. Typický cool jazzový prvek je ve skladbě hra hi-hat (na každou osminovou dobu). V basu se objevuje tzv. *walking bass* – styl hry basové kytary typický pro swing a vůbec hudbu jazzového okruhu. Je to „označení pro jednoduchou basovou linku, jež křáčí v rovnoměrném pohybu po akordických tónech pomocí průchodů“.¹⁵³

Další sonda se bude týkat skladby *Dienda* z alba *...All This Time*. Jedná se o jedinou novou skladbu na desce (ostatní jsou převzaté z let minulých). Autorem hudby není výjimečně Sting, ale klavírista Kenny Kirkland. Skladbu proslavil v osmdesátých letech Branford Marsalis, Sting ji otextoval a na nahrávce zpívá. Skladba je typickou ukázkou stylu cool jazz ve Stingově tvorbě, a to z těchto důvodů: harmonie je modální, akordy zahuštěné, mimo rámec jazzové instrumentace je přidáno violoncello (vliv klasické hudby), bicista (Manu Katché) hraje na hi-hat (metličkami) synkopický swingový rytmus, skladba je melodická v pomalejším metru. Níže přikládám lead sheets dílu A.¹⁵⁴

The image shows a musical score for the piece 'Dienda'. It consists of four staves. The first staff is for guitar, showing a sequence of chords: GMI⁷ (with 11 and 5), F⁹ (with 9), G^bMA⁷ (with 5), GMI⁷ (with 11 and 5), F⁹ (with 9), and F⁹ D^b. The second staff is for saxophone (sop.), starting with a box labeled 'A' and containing chords: F⁹ G, F⁹ D^b B^bMI, D^b 3, DMI⁹, G¹³ (+11), and G^bMA⁹ (+11). The third staff contains chords: FMI¹¹, C⁹ (with 9), F⁹ E^b, DMI¹¹, B^bMA⁷ D, and A⁹ SUS. The fourth staff contains chords: FMI⁹ B^b, B^b G^b, FMI⁹ FMI⁹ E^b, DMI⁷ (with 5), E⁹ (+9), C⁶, and C⁷ (with 9, alt).

(Obr. č. 6)

¹⁵³ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 224. ISBN 80-244-0180-0.

¹⁵⁴ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 21. 6. 2016]. Dostupné na:

<<http://www.sting.com/discography/album/10/Albums>>.

STING. *Dienda*. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit. 21. 6. 2016]. Dostupné na:

<<https://www.youtube.com/watch?v=ag3HPSx6cV0>>.

4.5 Kinetika

4.5.1 Swing

Význam slova *swing* je možné vysvětlit několika způsoby. První možná interpretace slova je v podstatě nepopsatelná, protože se jedná o pocit jazzového interpreta. *Swing* jako přídavné jméno i sloveso je synonymem slov *groovy* nebo *funky*, někdy se u jazzových hudebníků hovoří o tzv. „*sense of swing*“. Feeling, napětí, nadšení a „rozhoupanost“ bývá intuitivně přenášena i na posluchače.¹⁵⁵

Jasněji popsateľný je swing jako metroritmický úzus. Protože formálně je swing zrychlené blues, každá čtvrt'ová nota se dělí na tři osminové (jednu triolu). Z osminových se hraje první a poslední.¹⁵⁶ Bylo by možné zapsat swing jako tečkovaný rytmus, to však není zvykem, tečkování interpret totiž používá automaticky.

Ve skladbě *Consider Me Gone* z alba *The Dream of the Blue Turtles* se objevují polyrytmy, tedy situace, kdy nad vzorem z Obrázku č. 7 je zpíván synkopický rytmus, respektive varianta, kdy jedna doba čtvrt'ová se rozdělí na dvě a ne tři šestnáctinové noty. Tento jev se nazývá hemiola (tedy rytmizace dvoudobého ku třídobému taktu)¹⁵⁷ a je signifikantním znakem jazzové rytmizace.

(Obr. č. 7)

Vedle hemioly se budu zabývat prvkem zvaným synkopa. Jak uvádí Poledňák, výraz *syncopated music* byl dokonce používán jako obecné označení jazzové hudby. Synkopičnost se hojně uplatňuje v zápisech jazzových projevů. Synkopa je přesunutí akcentu na nepřízvučnou notu. Spolupůsobení synkopických rytmů a principu jazzového off-beatového principu způsobuje signifikantní odlišnost jazzu od metroritmického uspořádání v artificiální hudbě.¹⁵⁸

¹⁵⁵ KOŠINOVÁ, Tereza. *Swingové formace na Zlínsku*. Olomouc, 2014. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. 83 s. Vedoucí práce Lena Pulchertová.

¹⁵⁶ BENKO, Matěj – NEUŽIL, Jiří. *(Nejen) jazzové hraní pro mírně pokročilé*. [online]. © 2013, zveřejněno 25. 7. 2015 [cit. 24. 5. 2016]. Dostupné na: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-workshopy/Nejen-jazzove-hrani-pro-mirne-pokrocile-VIII-Swingove-frazovani~25~cervenec~2015/>>.

¹⁵⁷ KREJČÍ, Filip. *Artifiální gesta v tvorbě skupiny Queen*. Olomouc, 2009. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 61. Vedoucí práce Vít Zouhar.

¹⁵⁸ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 219. ISBN 80-244-0180-0.

Následující sondy se budou týkat dvou jazz rockových skladeb z alba *Ten Summoners Tails*. Ve skladbě *Fields Of Gold*¹⁵⁹ je akcent u bicích ve 4/4 taktu umístěn na druhé a čtvrté době (tedy pravidelně). Synkopování je patrné ve zpěvu: těžká slabika se záměrně nesetkává s těžkou dobou bicích. V druhé skladbě *Heavy Cloud No Rain* je synkopování patrné např. u kláves, které zdůrazňují 3. a 7. osminovou notu v taktu.¹⁶⁰ Také zpěv používá kontinuálně synkopický rytmus, od začátku je odsazený (nezačíná na první době).¹⁶¹ Ve skladbě *Seven Days* z alba *Ten Summoner's Tales* je použit „kulhavý“ 5/4 takt (o kulhavých taktech viz níže). Na malé ploše vznikají metrorytmické kontrasty, když se v první části taktu uplatňují synkopy a poslední dvě doby v taktu jsou akcentovány přesně „na dobu“.¹⁶²

Swing se týká komplexně více složek a stránek jazzové hudby včetně interpretační praxe: rytmizace a pulzování, feelingu, improvizace, souhry, výrazu, částečně i voicingu atd. Je to soubor určitých nepsaných pravidel, která vycházejí z „černošské“ muzikality.¹⁶³

Stingův slavný (ne-li největší) hit *Englishman in New York* pocházející z alba *...Nothing Like the Sun*¹⁶⁴ obsahuje swingové saxofonové sólo Branforda Marsalise. V partituře vidíme pokyn změny rytmizace (na krácející bas) a tempa (na dvojnásobné). Tento jev se nazývá *double time* a pokyn k jeho realizaci dává většinou sólista.

The image shows a musical score for the song "Englishman in New York" by Sting. It features multiple staves: Vocal, Sop. Sax, Synth., Perc., Drums, and Bass. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. A key change to C#m is indicated at the beginning. A "Solo" section is marked for the Saxophone. The percussion part shows a "Ride" pattern. The drums part includes a "Swing" section with a "mp (play)" dynamic. The bass part has a "mf(walk)" dynamic. The score concludes with a tempo change to "Swing" (double time).

(Obr. č. 8)

¹⁵⁹ STING. Fields Of Gold. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=PeKE2Z-9HVM>.

¹⁶⁰ STING. Heavy Cloud But No Rain. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 11. 4. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=lmCIS3Di32M>.

¹⁶¹ Ibid., 00:16.

¹⁶² STING. Seven Days. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: https://www.youtube.com/watch?v=pG7_gceIFL4.

¹⁶³ Význam slova jako označení éry a hudebního trendu americké taneční hudby třicátých let pro účel mé práce není podstatný. Skladby tohoto žánru se ve Stingově tvorbě nevyskytují.

¹⁶⁴ KOŘÍNEK, Michael. *Kruh žánrů v hudbě Stinga* [online]. © 2015, zveřejněno 15. 7. 2007 [cit. 16. 2. 2016]. Dostupné na: <http://www.freemusic.cz/clanky/5613-kruh-zanru-v-hudbe-stinga-od-the-police-k-the-police-22>.

Hudební cítění swingu není využíváno jen v jazzu, ale i v rockové hudbě. V obou těchto žánrech (a u Stinga se mohou vyskytnout i v rámci jedné skladby) se „swinguje“. Je tedy logické, že celkově ve Stingově fusion jazzové tvorbě (zvláště je-li doprovodná skupina složena z jazzových hudebníků takového formátu jako na desce *The Dream of the Blue Turtles*) je swing všudypřítomný. Např. ve skladbě *Shadows in the Rain* z tohoto alba se potírá rozdíl mezi rockem a bebopem, tedy jazzem. Tempo a použití hi-hat odpovídá spíše stylu bebop,¹⁶⁵ instrumentace a aranžmá je ale rockové.

4.5.2 Polyrytmie

V moderní jazzové hudbě (fusion jazzu) se setkáváme s poměrně složitými případy tzv. polyrytmie.¹⁶⁶ Ve skladbě *Island of Souls* z alba *The Soul Cages* se objevují náznaky polyrytmů. Vokální linka je vedena v třídobém a doprovod ve čtyřdobém metru,¹⁶⁷ což zapříčiní rozpory v akcentaci těchto dvou rytmických vláken. Ve výše uvedené skladbě podporuje polyrytmus dojem improvizace (jako kdyby zpěvák a skupina byly dvě na sobě nezávislé jednotky). Polyrytmy jsou jedním ze signifikantních a na poslech velmi snadno rozpoznatelných prvků Stingovy tvorby. Následující sonda se týká skladby *The Wild Wild Sea* z alba *The Soul Cages*: vrchol jinak klidné skladby netvoří složitá harmonická progresse, ale polyrytmika v druhé polovině.¹⁶⁸ Kumulace rytmů je zapříčiněna protichůdnou akcentací triolového kytarového riffu,¹⁶⁹ který je ale vystřídán sudými rytmy. Pak se nástroje a metroritmika mísí a až dokonce není jasné, zda je takt sudý nebo lichý.

4.5.3 „Kulhavé“ takty

Sting je umělec, který si libuje ve zvláštnostech kinetické složky hudby. Využívání nesymetrických taktů, tedy taktů, které nelze rozdělit na dva stejné, není záležitostí přejímání

¹⁶⁵ STING. Children's Crusade. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=fQzgX1UWEPQ>>.

¹⁶⁶ VOTAVA, Tomáš. *Kinetika v populární a jazzové hudbě 20. století*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav hudební vědy. 55 s. Vedoucí práce Petr Kalina.

¹⁶⁷ STING. Island of Souls. In: *Youtube* [online]. 00:28. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=mrUMCYwZpi4>>.

¹⁶⁸ STING. The Wild Wild Sea. In: *Youtube* [online]. 04:43. [cit 20. 6. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=ZtTMxBVFVsg>>.

¹⁶⁹ Rytmicko-melodický znak hudby jazzového okruhu tzv. *riff* je ostinátní kytarová fráze většinou sekvencovitě se opakující.

POLEDNÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 219. ISBN 80-244-0180-0.

z nějakého dalšího hudebního stylu. Ač jsou tzv. *odd time meters* nebo *unusual meters*¹⁷⁰ typické spíše pro art rock (např. skupina GENESIS),¹⁷¹ vyskytují se i v moderním jazzu. Jazzový klavírista a aranžér Dave Brubeck (představitel cool jazzu a west coast jazzu¹⁷²) se touto specialitou proslavil.¹⁷³ Jeho nejslavnější skladba *Take Five* je v 5/4 taktu.

Opřený o jazzové hudebníky nejvyšší kategorie (např. Vinnie Colaiuta, Manu Katché, Omar Kahim, Darryl Jones, Kenny Kirkland aj. v rhythm section) si Sting jako skladatel může dovolit vymýšlet jakékoliv takty, ať už je jejich provedení jakkoliv náročné.¹⁷⁴ Nejběžnější nepravidelný takt je takt sedmidobý. Následující sonda je výřezem z partitury skladby *Straight To My Heart* z desky *...Nothing Like The Sun*, která má 7/4 takt. Sedmidobý takt je typický pro španělskou a latinsko-americkou lidovou hudbu, jíž je skladba inspirována.

The image shows a musical score for the song "Straight To My Heart" in 7/4 time. The score is marked "Briskly". It consists of five staves: Vocal, Synth. 1, Synth. 2, Drums/Perc., and Bass. The Vocal staff is empty. Synth. 1 has a melodic line starting with a "2nd time only" marking and a dynamic of *mp*. Synth. 2 is empty. Drums/Perc. includes Ride Cym., Hi-Tom, S.D. (rim hit), Lo Tom, and B.D., with a dynamic of *mf*. The Bass staff is empty.

(Obr. č. 9)

¹⁷⁰ KREJČÍ, Filip. *Rytmicke struktury II*. [online]. © 2013, zveřejněno 3/2011 [cit. 21. 6. 2016]. Dostupné na: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-serialy/Rytmicke-struktury-II-hudebni-teoretickoprakticky-workshop~01~brezen~2014/?&mpint%5B4474%5D=1>>.

¹⁷¹ KREJČÍ, Filip. *Notový zápis a analýza vybraných skladeb progresivního rocku a artrocku*. Olomouc, 2013. Dizertační práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 61. Vedoucí práce Jiří Luska.

¹⁷² *West coast jazz* je velice podobný cool jazzu, rovněž jsou jeho nositeli i běloši. Časté je používání symfonických nástrojů.

¹⁷³ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 46–47. ISBN 80-244-0180-0.

¹⁷⁴ Složitosti v hudební kinetice jsou pro Stinga příznačné. Ve skladbě *The Secret Marridge (...Nothing Like The Sun)* se střídá 4/4 a 3/4 takt.

Dalšími příklady odd time meters jsou:

- 5/4 takt *Seven Days (Ten Summoner's Tales)* – bicí (i u následujících) Vinnie Colaiuta;¹⁷⁵
- 7/4 takt v druhé polovině skladby *I Was Brought To My Senses (Mercury Falling)*;¹⁷⁶
- 7/4 takt ve sloce skladby *Love Is Stronger Than Justice* (v refrénech 4/4);¹⁷⁷
- 7/4 takt ve skladbě *Twenty Five To Midnight (Mercury Falling)*;¹⁷⁸
- 9/8 takt *Hung My Head (Mercury Falling)*;¹⁷⁹
- 11/8 takt v druhé polovině skladby *Fill Her Up (Brand New Day)* – bicí Manu Katché.¹⁸⁰

4.6 Barva

4.6.1 Instrumentace

Hudební styl *fusion music* byl styl kombinující v užším smyslu prvky jazzu a jakéhokoli jiného žánru, v sedmdesátých letech se pak označení vžilo pro spojení jazzu a světa expandující rockové huby.¹⁸¹ „Později – a vlastně dodnes – se jako fúze (někdy se tento jev označuje i jako crossover) označují všechny možní hudební synkrese a syntézy, do nichž vstupují jazz, rock, folk, folklór, umělecká hudba a všechny možné jejich podtypy; tyto rozmanité fúze vlastně tvoří tu nejzajímavější náplň posledních desetiletí.“¹⁸²

Takzvaný *jazz rock* se stal se svými představiteli (např. klávesisté Chick Corea, Herbie Hancock, Keith Jarrett) výraznou stylovou vlnou. Z hlediska instrumentace se s příchodem tohoto stylu mnohé změnilo: *jazz rock* (nebo také elektrický jazz) uplatňoval elektrifikované a elektrické hudební nástroje.¹⁸³ Toto novum otevřelo další možnosti stylu hry a využití inovativní barevnosti.

Stingova tvorba spadá do obou výše zmíněných žánrových podskupin, protože je v ní přítomna syntéza hudebních žánrů a zároveň elektrické kytary a klávesy jsou zcela běžnou

¹⁷⁵ STING. Seven Days. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: https://www.youtube.com/watch?v=pG7_gceIFL4.

¹⁷⁶ STING. I Was Brought To My Senses. In: *Youtube* [online]. 01:42. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=FfhQkXnQwBI>.

¹⁷⁷ STING. Love Is More Than Justice. In: *Youtube* [online]. 00:30. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=fMKxq91fA6E>.

¹⁷⁸ STING. Twenty Five To Midnight. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 20. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=TlpCUyu64CU>.

¹⁷⁹ STING. I Hung My Head. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=lao58-7Hg2U>.

¹⁸⁰ STING. Fill Her Up. In: *Youtube* [online]. 03:18. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=aO98-6X5Rco>.

¹⁸¹ Spojení rockové hudby a jazzu na albu „*Bitches Brew*“ od Milese Davise.

¹⁸² POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 49. ISBN 80-244-0180-0.

¹⁸³ Ibid.

součástí instrumentace (např. sólo elektrického klavíru v *Shadows In the Rain*¹⁸⁴ z alba *Dream of the Blue Turtles*). Sám Sting je baskytarista, ne zřídka se vedle něj objeví jazzoví a rockoví hráči v jeden moment. Typické je i kombinování klasické rockové a jazzové sestavy.¹⁸⁵ Např. na albu *...Nothing Like the Sun* hostují hned tři špičkoví rockoví kytaristé Andy Summers, Eric Clapton a Mark Knopfler a členové Stingovy tradiční jazzové doprovodné sestavy Manu Katché (bicí), Kenny Kirkland (klávesy) a Branford Marsalis (saxofon). Syntéza žánrů pak velmi přirozeně vznikne spojením individuálního přičinění každého hudebníka, který do interpretace vnese znaky svého stylu.

Oblast instrumentace souvisí se složkou barvy. Užívání širokého spektra nástrojů¹⁸⁶ (nástrojových skupin) je znakem Stingovy tvorby, sám ovládá hru na několik nástrojů. Doložit to mohu na jeho vyjádření k obsazení na CD *Brand New Day*: „*I play all the bass on my Fender P-bass, and then I play a Roland guitar synthesiser, and a classical guitar. I typically play the simple guitar bits, the centre of the songs. Dominic Miller plays the colours, which he's really good at. I don't play any piano or keyboards on this record; I was in love with this guitar synth. It gave me so many opportunities to have fun. There's two drummers, Vinnie Colaiuta and Manu Katche. Three percussionists, Dominic, myself, three or four keyboard players, and an Orchestra. James Taylor sang on a song called 'Fill Her Up', Stevie Wonder played on 'Brand New Day', Branford Marsalis played saxophone on 'Tomorrow We'll See' – a song about transvestites – and Cheb Mami sang on 'Desert Rose'.*“¹⁸⁷ Doplním jen, že Branford Marsalis ve skladbě *Tomorrow We'll See* hraje na klarinet.¹⁸⁸

Další nástroje jazzové instrumentace (ojediněle se vyskytující) jsou metličky ve skladbě *The Pirate's Bride* z alba *Symphonicities*.¹⁸⁹ Sólo na foukací harmoniku je součástí

¹⁸⁴ STING. *Shadows In the Rain*. In: *Youtube* [online]. 01:33. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=fQzgX1UWEPQ>.

¹⁸⁵ Klasická jazzová instrumentace je utvářena nástroji jazzového comba: klavír, bicí a kytara (rhythm section) a melodické nástroje – trubka, pozoun, tenorsaxofon a altsaxofon.

¹⁸⁶ Sting jakožto představitel world music používá exotické hudební nástroje.

¹⁸⁷ *Sting.com* [online]. © 2015 [cit 17. 6. 2016]. Dostupné na:

<http://www.sting.com/discography/album/9/Albums>.

¹⁸⁸ STING. *Tomorrow We'll See*. In: *Youtube* [online]. 00:16. [cit 4. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=huoa2Ylnmz8>.

¹⁸⁹ STING. *The Pirate's Bride*. In: *Youtube* [online]. 00:35. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=OIjcYLi5tq0&list=PLVSmE10fWX-AYOXvvW5uyAakW4tkkhw8e&index=11>.

nahrávky *Shape Of My Heart* z alba *Ten Sumner's Tales*¹⁹⁰ nebo *Lithium Sunset* z desky *Mercury Falling*.¹⁹¹

Leitmotivem Stingovy tvorby po roce 1985 je, zřejmě díky přítomnosti Branforda Marsalise, vysoká míra užívání saxofonu. Hraje i tam, kam se zdánlivě nehodí (např. v reggae skladbě *Love Is the Seventh Wave*).¹⁹² Úloha saxofonu bývá různá, většinou hraje protimelodii ke zpěvu a v druhé polovině skladby má sólo. Sólo sopránového saxofonu¹⁹³ najdeme ve skladbě *Little Wing* a *Englishman In New York* na desce *...Nothing Like the Sun*.¹⁹⁴ Interpretem je v obou případech Branford Marsalis.

Na desce *The Dream of the Blue Turtles* se vyskytuje stejnojmenná skladba, která je jednou z mála instrumentálních. Patrné jsou znaky cool jazzu a free jazzu, je velice krátká, má spíš funkci intra nebo outra. Téma je pentatonické.¹⁹⁵ Klavírní sólo v ní má Kenny Kirkland.

4.6.2 Vokální projev Stinga

Sting je umělec světově proslulý ne díky svým hráčským, ale spíše zpěváckým dovednostem. Považuji tedy za podstatné vyjádřit se ke Stingovým vokálním technikám (oddíl tónu – barevná složka hudby), protože podle jistých vodítek vykazují známky typicky jazzových zpěváckých, případně hráčských principů.

Již bylo řečeno, že Stingovo „jazzmanství“ je pouhé napodobování improvizované hry. Jak už jsem zmínila výše, domnívám se, že ve skladbě *Consider Me Gone* z alba *The Dream of the Blue Turtles*¹⁹⁶ Stingův zpěv de facto zastupuje instrumentální hru na saxofon, případně trubku. Co se mi jeví jako ilustrativní, je vhodné používání jazzových výrazově-interpretáčnických prostředků (nejen v této písni). Snaží se nezpívat „čistě“, používá tzv. *dirty tones*.¹⁹⁷ Začátky frází nenasazuje měkce, ale *attack*.¹⁹⁸ Opakující se fráze nezpívá vždy

¹⁹⁰ STING. Shape Of My Heart. In: *Youtube* [online]. 02:25. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=GdyeMCeeC8E&index=9&list=PLVSmE10fWX-BZ3DPPvvQ_4K4i4XURBKA0>.

¹⁹¹ STING. Lithium Sunset. In: *Youtube* [online]. 00:11. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=3G1wdZgibQM>>.

¹⁹² STING. Love Is The Seventh Wave. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=uXZistami3c>>.

¹⁹³ STING. Little Wing. In: *Youtube* [online]. 02:35. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=0t73ZTRCdIc>>.

¹⁹⁴ STING. They Dance Alone. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=MS_bN5ECJTI>.

¹⁹⁵ STING. The Dream of the Blue Turtles. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=RfRCnA0-u7E>>.

¹⁹⁶ STING. Consider Me Gone. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=SPM11xE60is>>.

¹⁹⁷ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 188. ISBN 80-244-0180-0.

stejně: někdy legatuje, jindy malinko změni délky synkop apod. Na nahrávce jazzového standardu *My Funny Valentine*¹⁹⁹ z desky *My Funny Valentine* se jeho styl zpěvu podobný technice *crooner*,²⁰⁰ kterou využívali zpěváci swingové éry. Ve skladbě *We'll Be Together* používá *glissando*,²⁰¹ čímž imituje „najíždění“ na tón u žesťových nástrojů.²⁰²

Sting se v pořadu Marka Ebena *Na plovárně* vyjádřil, že nikdy v životě neměl učitele zpěvu z toho důvodu, že hlasoví pedagogové se zabývají *bel cantem*.²⁰³ Je to samouk, který zcela popírá představy o tom, že být celoživotně pěvecky činný a i ve starším věku nepřijít o hlas, je výsadou kvalitních operních pěvců. Techniku jeho zpěvu nelze v žádném případě poměřovat podle klasických měřítek, tvoření některých vokálů je patologické, stejně jako mírná dyšnost tónu a chraptění, a taktéž zapojení krčních svalů je nefyziologické. Přesto i po šedesátém roce života neztrácí mladistvou barvu hlasu. Sting záměrně napodobuje techniky a interpretační znaky negroidního vokálního projevu.

4.7 Jazzová sóla a improvizace

Pro účely analytických rozborů se mi podařilo sehnat partitury některých Stingových skladeb. Podrobně rozepsané partitury jazzová hudba nepoužívá. Je-li proveden notový zápis jazzové skladby, pak se obvykle jedná o *lead sheets*. Partitury jsou pouze přepisem nahrávek. Jazzová skladba není jazzovou skladbou, jestliže ji neinterpretují jazzoví hudebníci. Odlišnost v interpretaci jednotlivé skladby je podstatou a kouzlem jazzu. Nutno poznamenat, že principy jazzové živé (neopakovatelné) interpretace jsou dodrženy i na studiových nahrávkách. Na následujících výřezech z partitur (Obr. č. 10 z *Consider Me Gone* a Obr. č. 11 z *Englishman In New York*) vidíme pokyny k improvizaci (ostatní nástroje jsou rozepsány):

¹⁹⁸ POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 181. ISBN 80-244-0180-0.

¹⁹⁹ STING. *My Funny Valentine*. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 16. 6. 2016]. Dostupné na: <<<https://www.youtube.com/watch?v=ZTg7NpvcVh8>>>.

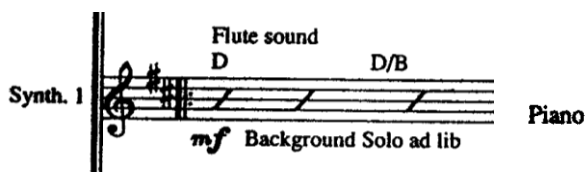
²⁰⁰ *crooner* – intimní mluvní styl zpěvu s ústy těsně u mikrofonu

POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 187. ISBN 80-244-0180-0.

²⁰¹ STING. *We'll Be Together*. In: *Youtube* [online]. 01:05. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <<<https://www.youtube.com/watch?v=KYps5LfOaGg>>>.

²⁰² V *History Will Teach Us Nothing* dokonce deformuje výslovnost, aby napodobil jamajskou angličtinu. Podobně i na desce *...Nada Como El Sol*. Zde zpívá ve španělském a portugalském jazyce, vokály rozšiřuje a písně dostávají zcela jiný ráz. Sting má veliký jazykový cit. Na CD *Sacred Love*, jejíž skladby jsou v arabském duchu, se zase pokouší o melismatický zpěv.

²⁰³ EBEN, Marek. Interview. In: *Na plovárně se Stingem*. TV, ČT 2, 25. 10. 2001, 00:00. Dostupné na: <<<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-plovarne/20136816032-na-plovarne-se-stingem/>>>.

(Obr. č. 10)

(Obr. č. 11)

Improvizace a vlastní nápady jazzového hudebníka se projeví nejmarkantněji v jazzových sólech. Zároveň je možno na jazzových sólech indikovat všechny doposud zmiňované principy jazzové hudby. Každý akord v harmonické progresi má svou stupnici a kombinace těchto tónů hudebníci při improvizaci podle vlastního uvážení používají (případně obohacují nedoškálnými tóny). Všimněme si, že v saxofonovém sóle z intra skladby *Englishman In New York* z alba *...Nothing Like The Sun* (Obrázek č. 12) jsou použity kombinace tónu cis, dis, e, fis, gis, a h – tedy pouze doškálné tóny stupnice cis moll diatonické. Ze zápisu je dále patrné, že saxofonista Branford Marsalis užívá z hlediska metroritmického synkopy.

(Obr. č. 12)

Jedním z výrazných faktorů ovlivňující míru aspirace skladby na jazzové dílo vůbec je samotná přítomnost jazzového sóla. Skladba *Sister Moon*²⁰⁴ z desky *...Nothing Like The Sun* obsahuje hned čtyři saxofonová sóla. Při zpěvu hraje Branford Marsalis protimelodii. Skladba nápadně připomíná (harmonicky, melodicky i instrumentálně) Gershwinův *Summertime*.²⁰⁵ Průvodní melodický motívek je jen málo (rytmicky) pozměněn. Skladba *Someone To Watch Over Me*²⁰⁶ není Stingovou autorskou skladbou, ale nazpíval a zařadil ji do alba *My Funny Valentine*. Je signifikantní, že Stingovým inspiračním zdrojem byl hned několikrát velikán jazzové a klasické hudby, průkopník syntézy hudebních stylů George Gershwin.

²⁰⁴ STING. Sister Moon. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 4. 5. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=QZLvDhTiONU>>.

²⁰⁵ JURÁSEK, Ondřej. „Sting“ a hudební syntéza jako charakteristický princip jeho sólové tvorby. Ostrava, 2014. Diplomová práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 60. Vedoucí práce Veronika Ševčíková.

²⁰⁶ Autory jsou bratři George (hudba) a Ira (text) Gershwinovi. STING. Someone To Watch Over Me. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 21. 6. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=v19QY6natR4>>.

Jednoruční klavírní jazzové sólo má na desce *Mercury Falling* ve skladbě *Belle Dames San Regrets* ve stylu bossa nova Antonio Carlos Jobim.²⁰⁷

Jazzové sólo sopránového saxofonu je paradoxně na konci skladby *The Burning Babe*²⁰⁸ z desky *If On A Winter's Night*, tedy ve Stingově úpravě staroanglické písně. Celé album je založeno na fúzi velice nesourodých hudebních stylů. V *Moon Over Bourbon Street* z desky *The Dream of the Blue Turtles* se opět vyskytuje kuriózní příklad syntézy hudebních stylů, v tomto případě se jedná o spojení jazzu a klasické hudby. Basová a rytmická linka je swingová, melodika klasická. Na místě, kde by za normálních okolností bylo umístěno jazzové sólo (nejčastěji saxofonové), byl přidán kontrapunktický díl. Saxofon jen glosuje, funkci sóla má v podstatě polyfonická vložka.²⁰⁹

Bližící se příchod sóla ovlivňuje mnohdy i tok harmonické progresse. Jazzrocková skladba *Jeremiah Blues* z alba *The Soul Cages* je harmonicky komplikovaná, jsou zde použity modulace, chromatika atd. Když ale přichází saxofonové sólo, které volně přejde v kytarové, background hraje monotónnější modální harmonii.²¹⁰ Děje se tak z pochopitelných důvodů: sólista snadno udrží v představě tok harmonické progresse (případně mód). Interprety jsou Dominic Miller (kytara), David Sancious (klávesy), Branford Marsalis (saxofon) a Sting (baskytara). Klavírní sólo je zde atonální.²¹¹

4.8 Hudební formy

Jazzové hudební formy jsou v zásadě velmi jednoduché. Mustr *téma-variace-téma* a systém několika čtyřtaktí bývá v jazzové a jiné hudbě s africkými kořeny málokdy porušen. Formálně jsou Stingovy skladby ale mnohem sofistikovanější: používá principy klasické a populární hudby. Např. *Englishman In New York (...Nothing Like The Sun)*²¹² se skládá z těchto dílů: intro, sólo, sloka, sloka, refrén, sloka, refrén, bridge, saxofonové sólo, spojka,

²⁰⁷ STING. Belle Dames San Regrets. In: *Youtube* [online]. 01:42. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=6QkuyveMuDc>.

Sting.com [online]. © 2015 [cit. 1. 6. 2016]. Dostupné na: <http://www.sting.com/discography/album/11/Albums>.

²⁰⁸ STING. The Burning Babe. In: *Youtube* [online]. 22:16. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=vrFFTAk6Ibw>.

²⁰⁹ STING. Moon Over Bourbon Street. In: *Youtube* [online]. 02:22. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=vrFFTAk6Ibw>.

²¹⁰ STING. Jeremiah Blues. In: *Youtube* [online]. 03:39. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=Lq27to9KGbM>.

²¹¹ STING. Jeremiah Blues. In: *Youtube* [online]. 01:11. [cit 28. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=Lq27to9KGbM>.

²¹² STING. Englishman In New York. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=d27gTrPPAyk>.

sloka, sloka a kóda. *Desert Rose (Brand New Day)*²¹³ se skládá z intra, sloky, refrénu, sloky, refrénu, intra, bridge, refrénu, refrénu a kódy.

Zato typická jazzová skladba je čtyřdílná (abab, aaba), výjimečně bluesová třídílná (aba), dvojdílná²¹⁴ a v extrémním případě jen jednodílná.²¹⁵ Je-li nějaká Stingova skladba formálně jednodušší, většinou se jedná o strofickou píseň (v jazzové hudbě neexistující forma), což potvrzuje mé tvrzení, že z hlediska hudebních forem nevykazuje Stingova tvorba známky jazzu. Skladba *Sister Moon*²¹⁶ z alba *...Nothing Like The Sun* tvoří ve Stingově tvorbě výjimku. Aspiruje na jazzové dílo s přihlédnutím na všechny složky hudby, tedy i z hlediska formálního (pravidelná forma aaba) a předešlé tvrzení se na ni nevztahuje. Stejnou formu má skladba *My One And Only Love*,²¹⁷ která je zařazena v albu *My Funny Valentine*. Jde ovšem o skladbu převzatou (jazzový standard z padesátých let), Stingem byla pouze přezpívána, a proto ji mezi jeho tvorbu nemusíme řadit. Jinou výjimku se mi najít nepodařilo, tudíž je možno prohlásit, že hudební formy jsou jedinou složkou Stingovy tvorby, která není jazzová.

²¹³ STING. *Desert Rose*. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 19. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=C3IWwBslWqg>.

²¹⁴ např. *Girl From Ipanema* Antonia Carlose Jobima ve stylu bossa nova.

²¹⁵ *Chameleon* Herbieho Hancocka z roku 1973 je de facto píseň založená na jedné ostinátí figurě.

²¹⁶ STING. *Sister Moon*. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 21. 6. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=QZLvDhTtONU>.

²¹⁷ STING. *Sister Moon*. In: *Youtube* [online]. 00:00. [cit 4. 5. 2016]. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=Zhm7ouCa1NI>.

Závěr

Sondování na základě poslechu nebylo snadným úkolem zvláště z toho důvodu, že jsem s interpretací ani teorií jazzu neměla žádné předchozí zkušenosti. Celoživotně se zabývám pouze klasickou hrou na klavír a klasickým zpěvem. Proto jsem provedla důkladnou rešerši a kromě faktografických údajů o Stingovi jsem nastudovala i teorii jazzové hudby. V poslední kapitole, kde jsem provedla analýzu hudebního materiálu Stingovy tvorby od roku 1985, jsem se teoretické znalosti pokusila aplikovat v praxi.

Většina literárních zdrojů mi byla zapůjčena v knihovnách Hudební fakulty JAMU, Univerzity Palackého a ve Vědecké knihovně v Olomouci. K dispozici jsem měla sedm partitur ze *Sting Rock Score* (přepisy hitů z desek *The Dream of the Blue Turtles* a *...Nothing Like The Sun*). Pro přehlednost jsem informace v jednotlivých kapitolách řadila chronologicky a analogicky. Všechny použité zdroje a auditivní záznamy jsem citovala podle citační normy ČSN ISO 690.

Problematikou Stinga a syntézy hudebních žánrů se v českém akademicko-vědeckém prostředí komplexněji zabýval Ondřej Jurásek z Ostravské univerzity ve svých diplomových pracích *„Sting“ a jeho přínos (nejen) současné populární hudbě* a *„Sting“ a hudební syntéza jako charakteristický princip jeho sólové tvorby*. Juráskovo bádání není zaměřeno na konkrétní hudební žánr. Své postřehy jsem s jeho pracemi konfrontovala, několikrát Juráska i cituji.

K výzkumu jsem přistupovala kvalitativně, použila jsem metodu analytických sond. Hypotéza, že Stingova tvorba vydaná po roce 1985 aspiruje (s přihlédnutím na výrazné aspekty složky harmonické, melodické, kinetické a barevné) na jazzové skladby, se během teoretických i poslechových rozborů potvrdila. Pouze složka formální nevykazuje znaky jazzu: hudební formy Stingových skladeb jsou většinou nepravidelné a komplikovanější než běžné formy jazzové. Absence jazzových znaků ve formální složce však není důvodem k vyvracení hypotézy.

Signifikantními znaky jazzu, které se vyskytují v hudební tvorbě Stinga, jsou:

- modální harmonie, zahuštěné akordy a častý výskyt tenzí;
- přítomnost principů swingu, jako jsou synkopické rytmy nebo princip střídání lehkých a těžkých dob v rytmice i harmonické progresi;
- polyrytmus, odd time meters;
- pentatonika, chromatika v melodice i harmonické progresi;
- jazzová instrumentace (tedy užívání nástrojů comba, sopránového saxofonu atp.);

- přítomnost špičkových jazzových hudebníků, kteří využívají princip kolektivní improvizace a s tím související častý výskyt jazzových sól.

Ivan Cafourek a Ivan Poledňák, autoři knihy *Sondy do popu a rocku*, která posloužila jako stěžejní sekundární zdroj mé diplomové práce, v úvodu zdůrazňují, že jejich sondy jsou spíše názorem dvou nadšenců než vědeckou literaturou. Je možné, že jsem se při sondování tomuto „efektu“ nevyhnula ani já a zaměřila se více na takové znaky, které dokážu z důvodu absence notových zápisů snadněji rozpoznat sluchem (např. nepravidelný takt, pentatonickou melodiku, synkopy atd.) a které upoutají více mou pozornost.

Během psaní diplomové práce jsem se seznámila rovněž s texty Stingových skladeb a jsem toho názoru, že Sting je stejně vynikající textař jako hudebník. Do budoucna se nabízí tyto možnosti dalšího výzkumu: Stingovy texty písní, ať už z hlediska jazykovědného nebo muzikologického (např. tematika deklamace, výslovnosti, intonace, námětů atd.).

Rokem svého narození spadá Sting ještě do éry swingu. Jako každý vzdělaný Evropan stojí i tento skladatel a interpret na podhoubí klasiky. Když dospíval, ve světě pop-music to začalo „vřít“ jako nikdy před tím. Vzniklo něco, co dnes označujeme jako rock'n'roll a jeho podžánry. Prožil dějiny na vlastní kůži, jako zástupce svébytné poválečné generace na sebe nechával působit vlivy všech hudebních stylů a posléze je originálně syntetizoval. Hudební vkus Stingových vrstevníků se formoval paralelně s tím, jak se vyvíjela populární hudba.

Sting je výraznou osobností nonartificiální hudby druhé poloviny dvacátého století a začátku milénia, muž, který žánrovou pestrost skloubil se skladatelským i interpretačním umem a důmyslem. Studium Stingovy hudební tvorby je de facto průřezem dějinami nonartificiální hudby.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- COOKE, Mervyn. *Kronika jazzu*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2016. 272 s. Universum. ISBN 978-80-242-5030-4.
- DOBIÁŠ, Jan. Co je vlastně střední proud? *Melodie*. 1988, roč. 25, č. 7, s. 4-8. ISSN 0025-8997.
- DORŮŠKA, Lubomír. *Český jazz mezi tanky a klíči 1968–1989*. Praha: Torst, 2002. 499 s. ISBN 80-7215-167-3.
- DORŮŠKA, Lubomír. *Tvář moderního jazzu*. 1. vyd. Praha: Supraphon, 1970. 240 s.
- FREELAND, David. *Parker's Biographical Dictionary of Popular Musicians since 1990*. 2. vydání. New York: Thomson Gale. 880 s. ISBN 0-02-865801-9.
- HONS, Miloš. *Hudební analýza*. 1. vyd. Praha: Togga, 2010. 309 s. ISBN 978-80-87258-28-6.
- JURÁSEK, Ondřej. „Sting“ a hudební syntéza jako charakteristický princip jeho sólové tvorby. Ostrava, 2014. Diplomová práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra hudební výchovy. 87 s. Vedoucí práce Veronika Ševčíková.
- JURÁSEK, Ondřej. „Sting“ a jeho přínos (nejen) současné populární hudbě. Ostrava, 2012. Bakalářská práce. Ostravská univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra hudební výchovy. 72 s. Vedoucí práce Veronika Ševčíková.
- KOŠINOVÁ, Tereza. *Swingové formace na Zlínsku*. Olomouc, 2014. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta. Katedra hudební výchovy. 83 s. Vedoucí práce Lena Pulchertová.
- KREJČÍ, Filip. *Artificiální gesta v tvorbě skupiny Queen*. Olomouc, 2009. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta. Katedra hudební výchovy. 90 s. Vedoucí práce Vít Zouhar.
- KREJČÍ, Filip. *Notový zápis a analýza vybraných skladeb progresivního rocku a artrocku*. Olomouc, 2013. Dizertační práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta. Katedra hudební výchovy. 223 s. Vedoucí práce Jiří Luska.
- POLEDŇÁK, Ivan a CAFOUREK, Ivan. *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H&H, 1992. 175 s. ISBN 80-85467-14-3.
- POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. 230 s. ISBN 80-244-0180-0.

- ROBERTSONOVÁ, Roxanne. *Milionářské dítě? Žádný med!.* 100+1. 2014, roč. 50, č. 15, s. 28. ISSN 0322-9629.
- SADIE, Stanley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians.* 2. vydání. London: Grove, 2001. 915 s. ISBN 0-333-60800-3.
- SLABÝ, Zdeněk K. a SLABÝ, Petr. *Svět jiné hudby.* 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2002. 961 s. ISBN 80-7207-494-6.
- STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics.* London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. 81 s. ISBN 0-7119-1918-6.
- STOJAN, Petr. *Moderní jazzová harmonie v klavírní hře.* Olomouc, 2002. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta. Katedra hudební výchovy. 70 s. Vedoucí práce Jaroslav Vraštil.
- SVOBODA, Milan. *Praktická jazzová harmonie.* Praha: KJJ, 2013. 381 s. ISBN 978-80-87132-25-8.
- VINX. *Osobní rozhovor. Vocal and looping workshop.* Kulturní a společenské centrum ArtUm, Olomouc, 2. 5. 2015.
- VOTAVA, Tomáš. *Kinetika v populární a jazzové hudbě 20. století.* Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav hudební vědy. 55 s. Vedoucí práce Petr Kalina.
- WASSERBAUER, Igor a kol. *Jazzový slovník.* Bratislava: Štátné hudobné nakladateľstvo, 1966. 350 s.
- WICH, František. *Rock&Pop encyklopedie II.* 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1999. 566 s. ISBN 80-7207-277-3.

Internetové zdroje

- *Allmusic.com* [online]. © 2016 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.allmusic.com/artist/dominic-miller-mn0000149796/biography>>.
- *Allmusic.com* [online]. © 2016 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.allmusic.com/artist/manu-katch%C3%A9-mn0000671787/biography>>.
- *Andy Summers. BIO.* [online]. © 2006–2015 [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://andysummers.com/writing/bio/>>.

- BENKO, Matěj. NEUŽIL, Jiří. *(Nejen) jazzové hraní pro mírně pokročilé*. [online]. © 2013, zveřejněno 25. 7. 2015 [cit. 24. 5. 2016]. Dostupné na: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-workshopy/Nejen-jazzove-hrani-pro-mirne-pokrocile-VIII-Swingove-frazovani~25~cervenec~2015/>>.
- BEZR, Ondřej. *Sting je tantrik, který už nic nemusí. Má hotovo* [online]. © 1999–2016, zveřejněno 8. 10. 2013 [cit. 10. 2. 2016]. Dostupné na: <http://xman.idnes.cz/sting-deska-the-last-ship-0hf-/xman-styl.aspx?c=A131008_080157_xman-styl_fro>.
- *Branford Marsalis* [online]. © 2007–2016 [cit. 25. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/J632800pg2?q=branford+marsalis&search=quick&pos=1&start=1#firsthit>>.
- *Concert Reviews* [online]. © 2016 [cit. 14. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.thepolice.com/tour/archive>>.
- *Dauidsancious.com* [online]. © 2016 [cit. 24. 5. 2016]. Dostupné na: <<http://www.dauidsancious.com/bio.html>>.
- *DOMINIC MILLER: Jak se maká u Stinga?* [online]. © 2016 [cit. 26. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.rockzone.cz/dominic-miller-jak-se-maka-u-stinga/t2248>>.
- *Drummerworld.com* [online]. © 1997 – 2014 [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné na: <http://www.drummerworld.com/drummers/Omar_Hakim.html>.
- EBEN, Marek. Interview. In: *Na plovárně se Stingem*. TV, ČT 2, 25. 10. 2001, 00:00. Dostupné na: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-plovarne/20136816032-na-plovarne-se-stingem/>>.
- *Fabermusic.com* [online]. © 2016 [cit. 1. 3. 2016]. Dostupné na: <<http://www.fabermusic.com/composers/dominic-muldowney/biography>>.
- *Frances Tomelty* [online]. © 2016, zveřejněno 28. 12. 2015 [cit. 25. 2. 2016]. Dostupné na: <https://en.wikipedia.org/wiki/Frances_Tomelty>.
- GREIG, Geordie. *Why my children will not be inheriting my £180million fortune: Sting wants his sons and daughters to earn their way (and says he's spending all his money anyway)* [online]. © 2016, zveřejněno 21. 6. 2014 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.dailymail.co.uk/home/event/article-2662557/Sting-I-earned-money-hard-work-You-try-singing-two-hours-getting-plane-day.html>>.

- *Janice Pandarvis. Biography* [online]. © 2013 [cit. 27. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.janicepandarvis.com/bio.htm>>.
- *Jazz.com* [online]. © 2016 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné na: <<http://www.jazz.com/encyclopedia/kirkland-kenny-kenneth-david>>.
- *Jazz* [online]. © 2007–2016 [cit. 5. 6. 2016]. Dostupné na: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/45011>>.
- JURÁSEK, Ondřej. VAJDÍK, Marek. *Dominic Miller – věčný student*. [online]. © 2013, zveřejněno 12/2011 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Dominic-Miller-vecny-student~25~cervenec~2012/>>.
- KOŘÍNEK, Michael. *Kruh žánrů v hudbě Stinga* [online]. © 2015, zveřejněno 15. 7. 2007 [cit. 16. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.freemusic.cz/clanky/5613-kruh-zanru-v-hudbe-stinga-od-the-police-k-the-police-22>>.
- KREJČÍ, Filip. *Rytmické struktury II*. [online]. © 2013, zveřejněno 3/2011 [cit. 21. 6. 2016]. Dostupné na: <<http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-serialy/Rytmicke-struktury-II-hudebni-teoretickoprakticky-workshop~01~brezen~2014/?&mprint%5B4474%5D=1>>.
- *Musescore.com* [online]. © 2016 [cit. 23. 2. 2016]. Dostupné na: <<https://musescore.com/user/157426/scores/335076>>.
- *Musescore.com* [online]. © 2016 [cit. 23. 2. 2016]. Dostupné na: <<https://musescore.com/user/1490271/scores/769326>>.
- PRATO, Greg. *Allmusic.com* [online]. © 2016 [cit. 28. 2. 2016]. Dostupné na: <<http://www.allmusic.com/artist/darryl-jones-mn0000673903>>.
- PUKAS, Anna. *I wish I'd been nicer To Sting: Steward Copeland talks about life after The Police*. [online]. © 2016, zveřejněno 27. 6. 2014 [cit. 1. 3. 2016]. Dostupné na: <<http://www.express.co.uk/celebrity-news/478413/Stewart-Copeland-talks-about-life-after-The-Police>>.
- RICH, Frank. *Review, 'Threepenny Opera' with Sting* [online]. © 2016, zveřejněno 6. 11. 1989 [cit. 17. 11. 2015]. Dostupné na: <<http://www.nytimes.com/1989/11/06/theater/review-theater-threepenny-opera-with-sting.html?pagewanted=all>>.
- STING. *StingVEVO*. In: *Youtube* [online]. [cit. 14. 5. 2016]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/user/StingVEVO>>.

- *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <http://www.sting.com/biography>.
- *Sting.com* [online]. © 2015 [cit. 28. 11. 2015]. Dostupné na: <http://www.sting.com/discography>.
- *Sting Biography* [online]. © 1990–2016 [cit. 25. 2. 2016]. Dostupné na: <http://www.imdb.com/name/nm0001776/bio>.
- *Sting. (musician)* [online]. © 2016, poslední revize 12. 2. 2016 [cit. 31. 10. 2015]. Dostupné na: [https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_\(musician\)#1985.E2.80.9389:_Solo_debut](https://en.wikipedia.org/wiki/Sting_(musician)#1985.E2.80.9389:_Solo_debut).
- *The Rolling Stones: Darryl Jones* [online]. © 2016 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné na <http://www.abasses.com/darryljones/people.htm>.
- *Vinnie Colaiuta* [online]. © 2007–2016 [cit. 3. 3. 2016]. Dostupné na: http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/J540500?q=vinie+colaiuta&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit.

Seznam použitých pramenů

- STING. *Brand New Day*. [CD]. A&M: 1999. [cit. 19. 6. 2016].
- STING. *Bring On The Night*. [CD]. A&M: 1986. [cit. 3. 5. 2016].
- STING. *Fields of Gold: Best Of '84 – '94*. [CD]. A&M: 1994. [cit. 18. 5. 2016].
- STING. *If On A Winter's Night*. [CD]. A&M: 2009. [cit. 3. 5. 2016].
- STING. *Mercury Falling*. [CD]. A&M: 1996. [cit. 17. 6. 2016].
- STING. *Sacred Love*. [CD]. A&M: 2003. [cit. 17. 5. 2016].
- STING. *Symphonicities*. [CD]. Deutsche Grammophon: 2010. [cit. 19. 6. 2016].
- STING. *The Dream of the Blue Turtles*. [CD]. A&M: 1985. [cit. 3. 5. 2016].
- STING. *The Last Ship*. [CD]. A&M: 2013. [cit. 3. 5. 2016].
- STING. *Ten Summoners Tales*. [CD]. A&M: 1993. [cit. 28. 5. 2016].
- STING. *The Soul Cages*. [CD]. A&M: 1991. [cit. 28. 5. 2016].
- STING. *...All This Time*. [CD]. A&M: 2001. [cit. 18. 5. 2016].
- STING. *...Nada Como El Sol*. [CD]. A&M: 1988. [cit. 28. 5. 2016].
- STING. *...Nothing Like the Sun*. [CD]. A&M: 1987. [cit. 28. 5. 2016].

Seznam obrázků

- Obr. č. 1: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 49. ISBN 0-7119-1918-6.
- Obr. č. 2: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 76. ISBN 0-7119-1918-6.
- Obr. č. 3: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 78. ISBN 0-7119-1918-6.
- Obr. č. 4: *Sting Sheet Music* [online]. © 1997–2015 [cit. 16. 6. 2016]. Dostupné na: <<http://www.sheetmusicplus.com/artists/sting-sheet-music/1901406>>.
- Obr. č. 5: *Sting Sheet Music* [online]. © 1997–2015 [cit. 16. 6. 2016]. Dostupné na: <<http://www.sheetmusicdirect.us/sheetmusic/song/1000117302/when-the-angels-fall>>.
- Obr. č. 6: *Dienda* [online]. © 1986 [cit. 21. 6. 2016]. Dostupné na: <<http://www.jazzpla.net/D/Dienda.htm>>.
- Obr. č. 7: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 12. ISBN 0-7119-1918-6.
- Obr. č. 8: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 75. ISBN 0-7119-1918-6.
- Obr. č. 9: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 56. ISBN 0-7119-1918-6.
- Obr. č. 10: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 68. ISBN 0-7119-1918-6.
- Obr. č. 11: STING. *Sting Rock Score. Seven superb songs for small groups. Complete with lyrics*. London/New York/Sydney: Wise Publications, 1989. s. 68. ISBN 0-7119-1918-6.

- Obr. č. 12: *An Englishman In New York For Jazz Combo* [online]. © 2014 [cit. 16. 6. 2016]. Dostupné na: <<https://musescore.com/user/157426/scores/335076>>.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Dorota Směliková
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Filip T. Krejčí, Ph.D.
Rok obhajoby:	2016

Název práce:	Znaky jazzu v hudební tvorbě Stinga
Název v angličtině:	The Features of Jazz in Sting's Music
Anotace práce:	Diplomová práce <i>Znaky jazzu v hudební tvorbě Stinga</i> se zabývá problematikou žánrové fúze v hudební tvorbě Stinga. Zaměřuje se na popis znaků jazzového hudebního materiálu (případně interpretačních zvláštností jazzové hudby) ve Stingových albech vydaných po roce 1985.
Klíčová slova:	Sting, Gordon Matthew Sumner, syntéza hudebních stylů, jazz, znaky jazzu, nonartificiální hudba, komerční úspěch, fusion jazz, jazz rock
Anotace v angličtině:	The diploma thesis <i>The Features of Jazz in Sting's Music</i> engages in research of genre fusion in Sting's music production. It focuses on description of characteristics of jazz music material (or interpretative specialities of jazz music) in Sting's albums published after year 1985.
Klíčová slova v angličtině:	Sting, Gordon Matthew Sumner, music styles synthesis, jazz, jazz features, nonartificial music, commercial success, fusion jazz, jazz rock
Rozsah práce:	55 s. (108 620 znaků)
Jazyk práce:	čeština, některé doslovné citace v angličtině